

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostního managementu

Katedra bezpečnostních studií

Casa Pound Italia – neofašismus nebo populismus?

Diplomová práce

Casa Pound Italia – neo-fascism or populism?

Diploma thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

doc. Ing. Dr. Štefan Danics Ph.D.

AUTOR PRÁCE

Bc. Natálie Skaláková

PRAHA
2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze, dne 7. 11. 2021

Bc. Natálie Skaláková

ANOTACE

Diplomová práce se zabývá analýzou italského novodobého uskupení Casa Pound Italia. V rámci svých aktivit kombinuje jak pravicové, tak i levicové taktiky. Ačkoliv uskupení samo sebe prohlašuje za tzv. „fašisty třetího tisíciletí“, jejich zařazení na politické scéně se zdá být ne tak zcela jasné. Z tohoto důvodu se první kapitola zabývá rozborem ideových východisek italského fašismu, neofašismu, ale i populismu. Ve druhé kapitole je stručně představeno samotné uskupení. Jsou zmíněné především aktivní projevy Casa Pound Italia, oblast spolupráce na italské politické scéně a rovněž přístup Casa Pound Italia k současné pandemické problematice. V poslední kapitole jsou uvedena opatření a východiska protiextremistické politiky demokratického státu, která pojednávají o tom, proč a jak je nutné těmto extremistickým hrozbám čelit.

KLÍČOVÁ SLOVA

populismus * neofašismus * fašismus * Casa Pound Italia * Itálie * pravicový populismus * sociální média * pandemie SARS-CoV-2 * Forza Nuova * extremismus * protiextremistická opatření * demokracie

ANNOTATION

The diploma thesis deals with the analysis of the Italian modern group Casa Pound Italia. As part of its activities, it combines both right-wing and left-wing tactics. Although the group declares itself to be the so-called „fascists of the third millennium" their inclusion on the political scene does not seem entirely clear. For this reason, the first chapter deals with the analysis of the ideological basis of Italian fascism, neo-fascism, but also populism. The second chapter briefly introduces the group itself. The active speeches and activities of Casa Pound Italia, the area of cooperation on the Italian political scene and also Casa Pound Italia's approach to current pandemic issues are mentioned. The last chapter presents the most important measures and starting points of the anti-extremist policy of a democratic state, which discuss why and how it is necessary to face these extremist threats.

KEY WORDS

populism * neo-fascism * fascism * Casa Pound Italia * Italy * right-wing populism
* social media * pandemic SARS-CoV-2 * Forza Nuova * extremism *
anti-extremist measures * democracy

OBSAH

ÚVOD.....	6
1. Ideová východiska fašismu, neofašismu a populismu.....	8
1.1 Ideová východiska fašismu	8
1.2 Ideová východiska neofašismu	18
1.3 Ideová východiska populismu	22
1.4 Populismus a pravicový extremismus	28
2. Casa Pound Italia.....	39
2.1 Aktivní projevy hnutí.....	41
2.2 Politická scéna	54
2.3 CPI a pandemie SARS-CoV-2	59
3. Opatření protiextremistické politiky demokratického státu	65
ZÁVĚR	72
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	73

ÚVOD

Diplomová práce analyzuje a zkoumá italské současné uskupení Casa Pound Italia (CPI). Jedná se o nejednoznačné uskupení, snažící se etablovat do aktuální italské politické scény. Kombinuje prvky jak pravicového, tak i levicového přístupu. Uskupení CPI samo sebe prohlašuje za novodobé fašisty, neboli za „fašisty třetího tisíciletí“ a značně se odkazuje na Benita Mussoliniho a jeho fašistickou Itálii.

V první kapitole se autorka zaměří na ideová východiska fašismu i neofašismu. Je potřebné si tyto dva pojmy objasnit a to i z historického hlediska, protože CPI z těchto italských tradic fašistického režimu jasně vychází.

V této kapitole budou zároveň analyzovány prvky populismu, společně s pravicovým extremismem, abychom chápali uskupení Casa Pound Italia jako populistickou pravicovou formaci. Jak zjistíme detailněji ve druhé kapitole, Casa Pound Italia ve svých počátcích taktizovala spíše radikálnější formou prezentace. Postupem času v aktivitách tohoto uskupení můžeme pozorovat převahu aktivit umírněnější povahy.

Druhá kapitola bude zahrnovat stručné představení uskupení Casa Pound Italia. Podrobněji budou představeny aktivní projevy a zájmy uskupení, sahající jak do sociální, tak i ekonomické sféry italského státu. Zmíněné budou primární taktiky uskupení, které slouží jako nástroj etablování se do politické scény Itálie. Objasněna bude atraktivita uskupení Casa Pound u mladistvých a schopnost uskupení prezentovat se v médiích, především na sociálních sítích. V neposlední řadě autorka zmíní i otázku násilí související s uskupením CPI, jakožto prvek extremistické povahy.

Poslední bod druhé kapitoly bude věnován aktuální světové problematice, která je spojena s pandemií SARS-CoV-2. Tato pandemie bezpochyby zasáhla značnou škálu zemí, včetně Itálie. CPI této krize využilo. Pohled na tuto krizi bude autorka zkoumat jak v rámci CPI, tak i v rámci hnutí Forza Nuova. Zde bude výslednicí rozdíl postojů těchto dvou ultrapravicových uskupení ke krizi.

Závěrečná část diplomové práce bude rozebírat zájmy demokratického státu, který se snaží bránit ultrapravicové hrozbě. Zde budou zmíněna základní východiska a priority protiextremistické politiky, která rovněž slouží ke správnému určení protiextremistických opatření demokratického státu

1. Ideová východiska fašismu, neofašismu a populismu

1.1 Ideová východiska fašismu

Fašismus představuje jakousi revoltu proti idejím a hodnotám osvícenství, celkově proti moderně a názorům, které z těchto uvedených směrů vzešly. Je zajímavé, že se fašismus rodí až ve dvacátém století. Spousta ideologií, jako je například liberalismus, konzervatismus nebo socialismus, se zde uchytila již v období devatenáctého století. Můžeme tak konstatovat, že je fašismus jakýsi novodobý fenomén. Fašismus můžeme vnímat jako období, které zde panovalo mezi oběma světovými válkami. V tomto ohledu je zde pro nás téma světových válek velmi podstatné, protože to bylo právě to, co tuto ideologii ucelilo. Fašismus, jakožto revolta proti tehdejší moderně, budí velký zájem u historiků a často vede k velice zajímavým diskuzím.¹

Samotný pojem fašismus je původně odvozen ze slova „fascio“, což je italský výraz pro svazek nebo otep a později ve slově „fasces“, které připomíná svazek prutů, uprostřed se sekerou. Tento svazek se kdysi využíval během veřejných průvodů v Římě a nosil se před magistrátními úředníky. Svazek představoval úřední autoritu a především státní jednotu. Pozdější výraz „fascio“ užívali italští revolucionáři koncem devatenáctého století a zároveň se promítlo v názvu Fascio Rivoluzinario d'Azione Interventista, v překladu Revoluční svaz intervenční akce. Toto jméno je přisuzováno levicovým nacionalistům, kteří se po boku Benita Mussoliniho rozhodli vstoupit do války na straně spojenců. I přes to, že se tedy slovo „fasces“ používalo již v 90. letech 19. století v souvislosti s označením politických skupin nebo různých tlup revolučních socialistů, svůj konečný ideologický význam slovo „fascismo“ nabylo až díky Mussolinimu.²

Je zajímavé, že Mussolini na vrcholu svého působení pojednával o tom, že fašistické ideje jsou idejemi doby. Zároveň tak předpokládal, že se brzy celá Evropa stane fašistickou. Fašismus definuje jako autoritativní, organizovanou a

¹ HEYWOOD, Andrew. *Politické ideologie*. 4. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-137-3. Str. 220

² PAXTON, Robert O. *Anatomie Fašismu*. Praha 2: Nakladatelství lidové noviny, 2007. ISBN 978-80-7106-811-2. Str. 7-9

koncentrovanou demokracii na nacionálním principu. Avšak ve světě si sám postupně činí nárok na moc, na posílení státní moci a sám zasahuje do společenského a hospodářského života.³

Idea fašismu se opírá především o organicky sjednocenou pospolitost. Ideologie klade důraz na víru v sílu, nacházející se v určité jednotě. Je zde tedy podstatné, že fašismus chápe individuum jako nicotnost. Individuum je bez společnosti nic. Musí být do ní vtaženo a následně se z individua stává nový člověk. Nový člověk je pro fašismus ideálem. Tento ideál se řídí rozkazy svého vůdce, má zájem pro povinnost a ctnost. Musí být připraven zasvětit život svému národu, ne-li rase.⁴

Můžeme říci, že fašismus navazuje na vzpuru proti hodnotám západního politického myšlení, především od dob francouzské revoluce. Myšlenka fašismu vždy vystupuje proti něčemu. Častými prvky jsou zde boj, vůdcovství, moc, heroismus a válka. Odborníci se často shodují, že se fašismus skládá ze dvou rovin. Na jedné straně vystupuje fašismus loajálně k totalitnímu státu, na straně druhé představuje velmi zhoubnou formu antisemitismu. Pokud hovoříme o antisemitismu, jednalo se především o německý fašismus, neboli přímo nacismus. Ten se opíral o silně rasistické teorie a vyzdvihoval árijský lid.⁵

Původ vzniku fašismu můžeme sledovat zejména po událostech první světové války. Meziválečné období bylo klíčové k nastolení tohoto myšlenkového proudu. V Evropě v těchto dobách demokratické hodnoty nepředstavovaly až tak značný rozsah, demokratické vlády se zde uchytily teprve nedávno. Tyto vlády byly považovány za slabé a nestabilní, pojednávaly o koalici zájmů. Často si nevěděly rady při ekonomických krizích. Naopak představa silného vedení v podobě autoritářství a silného vůdce byla pro lid více lákavá. Hlavní roli při vzestupu fašismu hraje tzv. industrializace. Tato skutečnost ohrožovala zejména nižší a střední třídy. Zasahovala do živobytí menších obchodníků, podnikatelů, řemeslníků a rolníků. Zde vznikla frustrace s rostoucí silou velkopodnikatelů. Obavy a frustrace nižších a středních tříd přispěly k funkčnosti fašistického hnutí.

³ NOLTE, Ernst. *Fašismus ve své epoše*. Praha 3: Argo, 1998. ISBN 80-7203-107-4. Str. 32-33

⁴ HEYWOOD, Andrew. *Politické ideologie*. 4. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-137-3. Str. 219

⁵ HEYWOOD, Andrew. *Politické ideologie*. 4. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-137-3. Str. 219

Právě zde získávalo hnutí své členy, nadšence a stoupence. V tomto ohledu můžeme fašismus označit jako revoltu nižších a středních tříd.

Nejvýznamnějším bodem celého nastolení fašismu byla bezpochyby světová hospodářská krize 30. let. Demokratické vlády nezvládly tuto krizi udržet a řešit. Nastává období nezaměstnanosti, krize. Vznikají hospodářské neúspěchy, které mají za následek pesimismus. Tyto události se však hodí politickým extremistům a tak této krize také využívají. Pokud se znovu ohlédneme za první světovou válkou, můžeme si všimnout, že samotná válka určitě neodstranila mezinárodní rivalitu. V podstatě více prohloubila touhu po odvetě. Zanechala za sebou silné nacionalistické napětí, zejména ve státech, které utrpěly značné škody. Německo je nám dobrým příkladem. Zde ke spokojenosti nepřispělo ani versailleské mírové uspořádání. Jak Německo, tak i Itálie nebyly s výsledkem tohoto uspořádání ztotožněny.⁶

Ve fašismu můžeme spatřit fenomén pramenící ze sociální skutečnosti buržoazie proti proletariátu. Pouze italský fašismus a německý národní socialismus byly jedinými fašistickými hnutími, kde byl opravdu do čela postaven vůdce a lid byl schopný jej následovat. Je zajímavé, že počátky obou hnutí byly v podstatě obdobné a na sobě nezávislé. Obě dvě hnutí vycházely z extrémního vůdcovského principu. Avšak jeden vůdce se opíral o ex-socialistické zdroje hnutí, naopak druhý z radikálně konzervativního zdroje hnutí. I přes to fašismus jako první uskupení poráží marxismus a s totalitní vůlí se staví do služeb nové jednoty státu.⁷

Formování italského fašismu odstartovalo konkrétně v březnu roku 1919 v Miláně. Zde Benito Mussolini zakládá sbor s názvem Svaz italských spolubojovníků. Svaz je známý jako určitá předehra pro budoucí fašistickou stranu. V tomto uskupení našlo zalíbení spousta mužů, a to především ve věku 20-40 let. Jednalo se o vojáky, republikány, futuristy, ale i reformní socialisty. Uskupení mělo svůj politicko-hospodářský program, který krásně vystihoval a poukazoval na poválečné skutečnosti a současné dobové podmínky Itálie. Program byl chápán

⁶ HEYWOOD, Andrew. *Politické ideologie*. 4. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-137-3. Str. 221

⁷ NOLTE, Ernst. *Fašismus ve své epoše*. Praha 3: Argo, 1998. ISBN 80-7203-107-4. Str. 359

jako značně levicový. Postupně si tak uskupení získávalo příznivce, zpravidla se jednalo o severní část Itálie. Vzestup uskupení se datuje k roku 1921.⁸

Cílem fašismu bylo i jakési proniknutí do duchovních sfér. Kladl se důraz na směřování k duchovnu, sám fašismus mohl představovat určité politické náboženství.⁹ Poněkud uspokojuv je představa Itálie jako nové vzorné sociální soudržnosti a moderního státu, který si na základě vybudované sociální pospolitosti opět získá světovou důvěru. Benito Mussolini označil veškeré poválečné tragédie jako negativní a těžké, zároveň ale i velmi prospěšné. Mussolini označuje svůj národ jako silný. A pokud si je národ vědom své síly, nemůže zaniknout.¹⁰

I přes to, že fašismus jako takový po válce zaniká, jsou někteří silně přesvědčeni, že se může opět probudit. Je podstatné, že fašismus nezaniká odporem lidu, nýbrž porážkou ve druhé světové válce. V budoucnu se fašistům přisuzují jen detailní úspěchy. Jedná se o to, že fašismus byl silně válečným a meziválečným fenoménem. Získal na síle díky historickému sledu událostí. Můžeme ale předpokládat, že nikdy nezanikl. Důvodem může být jeho vliv na lidskou psychiku. Pouhý strach ze svobody může opět vyvolat nebezpečí fašismu.¹¹

Jak je nám známo, současná moderní doba vyzdvihuje větší svobodu jednotlivce. Pokud bychom si ale představili, že nastane nějaká krizová událost, je možné, že právě v totalitním státu budou jednotlivci hledat svá útočiště. V podstatě by tak mohl fašismus znovu ožít, minimálně jeho myšlenka. Hospodářská krize nebo politická nestabilita by mohla navodit pro nastolení fašismu podmínky. Návrat fašismu představuje možnost jeho nové podoby, neofašismu. V některých částech Evropy se neofašistická uskupení silně rozrůstají.¹²

⁸ ŠMÍD, Marek. Vatikán a italský fašismus. Formování italského fašismu. Praha 10: TRITON, 2018. ISBN 978-80-7553-523-8. Str. 24-25

⁹ ŠMÍD, Marek. Vatikán a italský fašismus. Formování italského fašismu. Praha 10: TRITON, 2018. ISBN 978-80-7553-523-8. Str. 25

¹⁰ ŠMÍD, Marek. *Republika Salò, skutečný fašismus*. Praha 10: Karel Veliký a o. s. Národní myšlenka, 2010. ISBN 978-80-903582-9-4. Str. 75

¹¹ HEYWOOD, Andrew. *Politické ideologie*. 4. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-137-3. Str. 220

¹² HEYWOOD, Andrew. *Politické ideologie*. 4. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-137-3. Str. 221

Často se o fašismu hovoří jako o neucelené ideologii, případně je zde otázka, zda je fašismus za ideologii vůbec považován. Sám Hitler raději označoval své myšlenky jako „světový názor“, než by se zmínil o nějaké celkové ideologii. Fašismus lze chápat a prezentovat jako politické hnutí či politické náboženství. Hlavní roli pro fašisty bylo podněcovat politickou aktivitu. Zmocnění se světa a snaha o jeho porozumění bylo spíše na druhém místě. Své jádro má fašismus především v antiracionalismu, boji, socialismu, ultranacionalismu a bezpochyby ve vůdcovství a elitářství. Jedná se tedy o celkem složitý fenomén.¹³

Během utváření fašismu mělo tehdejší hnutí Fasci di Combattimento („bojová bratrstva“), svůj program, který se opíral o nacionální socialismus. V tomto ohledu se nacionalismus přisuzuje snaze o naplnění italských expanzionistických cílů. Program se snažil o ideu obnovení římského impéria, kontroly ekonomiky, zemědělské reformy.¹⁴ Naopak sociální byly bezpochyby požadavky volebního práva pro ženy, dále zrušení horní sněmovny parlamentu, svolání ústavodárného shromáždění za účelem sestavení nové italské ústavy. Jednat se mělo i o zrušení monarchie. Pro střední a nižší třídy byl přívětivý bod o účasti dělníků na odborném řízení průmyslu. V neposlední řadě program hovořil o částečném vyvlastnění všech typů bohatství a to zavedením progresivní daně z kapitálu či zabavení části církevního majetku. Za zmínku stojí odhodlanost Mussoliniho stoupenců k násilným skutečnostem a zavrhováním kompromisů. Často se jednalo o demobilizované válečné veterány, toužící po válce.¹⁵

Mussoliniho program byl tak atraktivní pro velké množství nespokojených vojáků. Tento směr tedy vystupoval zejména proti demokracii a liberalismu. Sám byl totalitní, bojovný a založený na následování vůdce.¹⁶

Z politologického hlediska získává fašismus vzestup právě díky sblížení mezi městskou buržoazií a venkovem, zpravidla venkovskými statkáři. Fašismus tak

¹³ HEYWOOD, Andrew. *Politické ideologie*. 4. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-137-3. Str. 222-223

¹⁴ ŠMÍD, Marek. *Vatikán a italský fašismus. Formování italského fašismu*. Praha 10: TRITON, 2018. ISBN 978-80-7553-523-8. Str. 25-30

¹⁵ PAXTON, Robert O. *Anatomie Fašismu*. Praha 2: Nakladatelství lidové noviny, 2007. ISBN 978-80-7106-811-2. Str. 9

¹⁶ ŠMÍD, Marek. *Vatikán a italský fašismus. Formování italského fašismu*. Praha 10: TRITON, 2018. ISBN 978-80-7553-523-8. Str. 25-30

dobyl venkov. Díky venkovu získává hnutí značné finanční prostředky od představitelů hospodářského života. Na základě své převaze stát toleruje útoky fašistů proti levicovým uskupením, zde se uceluje polovojevská organizace. Myšlenky fašismu měly často původ v několika různých myšlenkových směrech. Tyto směry se pak následně ucelily.

Známý historik P. Johnson poukazuje na to, že celkový fašismus nevytvořil takové kontrolované prostředí, jako tomu bylo například u komunismu či nacismu: „Nevytvořil tajnou policii ani nezrušil parlament. Tisk zůstal svobodný, vůdcové opozice nebyli pozavíráni. Došlo sice k několika vraždám, ale bylo jich méně než před pučem. Fašistická Velká rada se stala státním orgánem, černé košile byly povoleny zákonem a výhrůžně asistovaly při volbách roku 1924, kdy fašisté dostali většinu hlasů. Mussolini sám se považoval spíš za vůdce národa, než strany.“¹⁷

Svou roli v italském fašismu hrálo darwinistické uvažování. Ideologie se často opírala o teorii „přirozeného výběru“. Tuto teorii můžeme chápat jako vnímání lidské existence v závislosti na konkurenci nebo boji. Mezi politické hodnoty fašismu patřilo dobro a zlo. Dobro se charakterizovalo jako síla a zlo naopak jako slabost. Fašisté vyzdvihovali boj a považovali ho za zcela přirozený. Konflikt a konkurence byly jádrem k pokroku lidstva.¹⁸

Vůdcovství a elitářství se zde promítá především v odmítání rovnosti. Lidé se rodí s různými vlastnostmi, proto je vůdcovství zcela žádoucí. Dle fašistů je společnost rozdělena do tří uskupení. První představuje autoritativního vůdce, kterému se nikdo nevyrovná. Následně je zde zařazena tzv. „válečnická elita“, která je oddána vůdci, má tendence k boji a schopnost se obětovat. V Německu tomu tak bylo u jednotek SS. Ty v podstatě následně tvořily jakýsi samostatný stát uvnitř státu. V poslední, třetí, řadě jsou zde masy lidí. Jsou považovány za nevědomé a slabé. Jejich cílem je naprostá poslušnost. Zde tedy můžeme vidět rozdíl mezi fašistickými idejemi a idejemi liberální demokracie.¹⁹

¹⁷ JOHNSON, Paul. Dějiny 20. století. Praha 1991: LEDA. ISBN 978-80-7335-335-3, Str. 101-102

¹⁸ HEYWOOD, Andrew. *Politické ideologie*. 4. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-137-3. Str. 227

¹⁹ HEYWOOD, Andrew. *Politické ideologie*. 4. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-137-3. Str. 227

Podob fašismu je několik. Právě fašismus byl známý svým uměním se zviditelnit. Představa charismatického vůdce, řečnického demagoga a vzápětí uvedení davu do extáze, je nám velmi dobře známa. Fašismus si získal oblibu u mládeže, dospělých lidí. Právě pochody mládeže, sevřené řady, uniformní košile, to jsou známé obrazy dob fašismu.²⁰

Na rozdíl od nacistického Německa a jeho antisemitistickým názorům vykazovala Mussoliniho Itálie jen málo znaků antisemitismu. Židovští průmyslníci se dokonce podíleli na finančním zabezpečení hnutí.²¹

Nemůžeme přehlížet fakt, že fašistický režim fungoval díky mnoha skutečnostem. Jednak se na praktikách režimu podíleli obyčejní lidé. Na straně druhé by fašismus určitě nefungoval bez tichého souhlasu vládních představitelů. Hlavy státu a vysokých vládních úředníků. Ačkoliv někteří z nich pociťovali vůči fašismu odpor. Rozhodně by fašismus neměl takový rozmach bez pomoci policejních a správních představitelů, podnikatelů nebo armádních důstojníků. Je možné, že obyčejní lidé činili rozhodnutí s přivřenýma očima, často s odůvodněním volby „menšího zla“.²²

S fašismem úzce souvisí pojem korporatismus, který se následně projevuje i v jiných zemích. Je spjat se zapojováním organizovaných skupin do celého vládnoucího procesu. Centrální plánování i volný trh jsou pro myšlenku korporatismu nežádoucí. Cílem korporatismu je skutečnost, že podnikání a pracovní síla jsou spjaty a vytváří tak jakýsi celek. V podstatě jde o to, že společenské třídy mezi sebou nemají konflikty a mohou tedy pracovat pro společné dobro a prospěch národa a státu.

Korporatismus můžeme zároveň dělit i na další dvě kategorie. Jedná se o autoritářský korporatismus a liberální korporatismus. Autoritářský je nejvíce spjat s fašistickou Itálií. Vystupuje jako alternativa kapitalismu a socialismu. Zatímco

²⁰ PAXTON, Robert O. *Anatomie Fašismu*. Praha 2: Nakladatelství lidové noviny, 2007. ISBN 978-80-7106-811-2. Str. 13-14

²¹ PAXTON, Robert O. *Anatomie Fašismu*. Praha 2: Nakladatelství lidové noviny, 2007. ISBN 978-80-7106-811-2. Str. 14

²² PAXTON, Robert O. *Anatomie Fašismu*. Praha 2: Nakladatelství lidové noviny, 2007. ISBN 978-80-7106-811-2. Str. 14-16

liberální korporatismus označuje spíše určitou preferenci, která se objevuje v demokraciích. Základním výstupem je posílení skupiny ve vztahu k vládě.²³

Velmi zajímavou kategorií pro fašismus je vnímání života na principu Přítel a Nepřítel, kde původním tvůrcem této myšlenky je C. Schmitt. Pod pojmem Přítel si můžeme představit určité společenství, organický celek nebo jednotu. Existence Nepřítele je hrozbou, je označován za nepřítele veřejného. Vzhledem k tomu, že je nepřítel hrozbou, je tedy nutné v případě nouze s ním bojovat. Boj je především skupinový, často za účelem vlastní existence. Například v nacistickém Německu se jako nepřítel jevil Žid. Přirozeně tedy boj vede k válce, která je vnímána pod heslem „zákon silnějšího“.²⁴

Pokud jsme si tedy představili princip Přítel a Nepřítel ve vztahu k fašismu, je možné se dále věnovat myšlence fašismu jako neomezeného, aktivistického politického stylu. Tento politický styl nám říká, že v každém jednání, kde je Přítel a Nepřítel, se vyskytuje politično. Veškeré činnosti, kde se střetávají lidé zasahují až do politiky. Aktivistický politický styl má vždy společný cíl založený na jednotné ideologii ve prospěch kolektivního osudu. Politika je pro každého jedince totální a samozřejmě vykonavatelem této totality je stát na principu jedné politické strany. Tento politický styl může být prosazen jen a pouze díky vůdcovskému principu, vůči kterému je jedinec poslušný a zcela oddaný. Stát zajistí věčný kolektivní život, sám se prohlásí za duchovní sílu, která obhájí naděje národa a vytrhne tak jednotlivce z tradičních struktur a celkově tak přetvoří život do podoby aktivistické ideologie.²⁵

Fašismus založený na vůdcovském principu je dobrý z hlediska organizačního řádu. Tvoří hierarchickou strukturu a zároveň tak odbourává „odlidštění“ jiných institucí směrem ke svému lidu. Kontakt vůdce a lidu je klíčový. Často je vůdce považován za posla dobra, což do určité míry legitimuje jeho postavení. Prezентuje se ideálními vlastnostmi, ke kterým sice běžný člověk směřuje,

²³ HEYWOOD, Andrew. *Politické ideologie*. 4. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-137-3. Str. 234

²⁴ KOTLÁN, Pavel. *Fašismus a jeho česká podoba*. Praha: Nakladatelství Šárka. ISBN 80-901755-8-9. Str. 17-30

²⁵ KOTLÁN, Pavel. *Fašismus a jeho česká podoba*. Praha: Nakladatelství Šárka. ISBN 80-901755-8-9. Str. 17-30

nicméně jich nikdy nemůže dosáhnout. Můžeme tak říci, že jakákoliv činnost vůdce je zcela oprávněná, protože vůdce zastupuje dobro, koná jen v zájmu dobra svého lidu. Zároveň ztělesňuje všechny tři aspekty: hnutí, stranu, stát.²⁶

Atraktivita fašismu mohla lákat i díky kladení důrazu na modernizaci. Do té doby Itálie vcelku zaostávala za jinými evropskými zeměmi, a tak se i často fašisté vraceli do dob, kdy Itálie ekonomicky i hospodářsky kvetla. Často se tedy vraceli k Římskému císařství. Zároveň ale prioritou zůstává pohled do budoucnosti, jakožto moderní doby, technologie a industriálního života. Proto se Benito Mussolini snažil vychovat zcela průmyslově vyspělou společnost. S těmito okolnostmi se pojí výraz futurismus. Tento jev představuje víru v dynamismus a odmítání minulosti. Pro lid to tedy znamenalo skoncování se zaostalostí země.²⁷

Často je fašismus spojován s otázkou rasismu, ačkoliv ne všechny formy fašismu rasismus obsahují. Zároveň ne každý fašista je nutně i rasistou. Pokud hovoříme o rasismu ve spojitosti s fašistickou Itálií, jednalo se spíše o nadřazenost tohoto státu vůči samotnému jednotlivci, kde se jednotlivec zároveň podřizuje svému vůdci. Tento jev označujeme za takzvanou voluntaristickou formu fašismu. Jsou zde zahrnuti lidé jakékoliv země, barvy pleti nebo rasy. Bohužel i přes to v roce 1937 Itálie přijímá antisemitské zákony.²⁸

Rasismus jako takový vystupuje z myšlenky dělení lidstva na odlišné rasy, díky kterým se následně mohou vyvodit sociální či politické závěry. Rasovou příslušnost člověk nemůže změnit, již se s ní rodí. Jsou tedy mezi lidmi genetické rozdíly a ty se poté projevují v rozdílech kulturních, morálních, intelektuálních. V zájmu politiky se často projevuje rasová segregace (nacistická politika) nebo prohlášení o podřadnosti krve – antisemitismus.²⁹

Antisemitismus se vyskytoval především v nacistickém Německu. V nacistickém Německu se antisemitismus opíral i o sociální darwinismus. Ačkoliv měl původně

²⁶ KOTLÁN, Pavel. *Fašismus a jeho česká podoba*. Praha: Nakladatelství Šárka. ISBN 80-901755-8-9. Str. 17-30

²⁷ HEYWOOD, Andrew. *Politické ideologie*. 4. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-137-3. Str. 235

²⁸ HEYWOOD, Andrew. *Politické ideologie*. 4. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-137-3. Str. 235 - 236

²⁹ HEYWOOD, Andrew. *Politické ideologie*. 4. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-137-3. Str. 235 - 236

antisemitismus počátky spíše v teologii, postupem doby se dospělo k názoru, že Židé jsou považováni spíše za rasu, než za náboženskou nebo kulturní skupinu. Nacismus, jinými slovy nacionální socialismus, označoval svět jako pseudonáboženskou kategorii, usilující o boj mezi Němci a Židy. Zde se Němci označují za dobro, Židé za zlo.³⁰ I zde můžeme vidět prolínání teorie Přítel a Nepřítel.

Politologové do současnosti hledají a předkládají odlišnosti, ale i společné znaky mezi nacionálním socialismem a fašismem. První tendence je označit obě hnutí pod záštitou fašismu. Druhá vyzdvihuje nacionální socialismus spíše jako jakousi radikální formu fašismu. Často je nacismus chápán jako výjimečný a neopakovatelný jev, který vyplýval ze svého unikátního prostředí. Zároveň je náročné zařadit fašismus do levicového i pravicového extremismu. Nejčastějším výstupem je zařazení spíše do pravicového extremismu a to na základě marxistických interpretací. Naopak levicový extremismus by byl přisuzován z hlediska socialistické explikace, která je nejtypičtější pro liberály. Fašismus se tedy často jeví jako „extremismus středu“.³¹

Je otázkou, zda má ještě fašismus v této době šanci a zda skutečně jeho myšlenka zanikla. Měli bychom si položit otázku, zda vůbec existují podmínky, kde by se nová podoba fašismu, neofašismus, mohl stát až tak velkým hráčem v nastoleném vládním systému. Je možné, aby neofašistická hnutí natolik ovlivnila současnou politiku států?

Fašistické období skončilo po roce 1945, avšak zanechalo za sebou stále živoucí odkaz v podobě neofašistických uskupení, které mohou pro demokratický stát představovat hrozbu. Nespočet badatelů souhlasí s tím, že fašismus byl produktem jedné krize, která vzrostla díky dobovému pesimismu. Demokratické režimy si nedokázaly poradit s následky války, a tak pro lid nepředstavovaly jistotu. Výsledkem byla nacionalizace mas.³²

³⁰ HEYWOOD, Andrew. *Politické ideologie*. 4. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-137-3. Str. 237 - 239

³¹ KOTLÁN, Pavel. *Fašismus a jeho česká podoba*. Praha: Nakladatelství Šárka. ISBN 80-901755-8-9. Str. 17-30

³² PAXTON, Robert O. *Anatomie Fašismu*. Praha 2: Nakladatelství lidové noviny, 2007. ISBN 978-80-7106-811-2. Str. 199

Je náročné určit, zda by se v těchto dobách fašismus smířil s vládnoucím liberalismem a zda by tak zůstal věrný svým razantním fašistickým zásadám. S ohledem na zrození fašismu díky absenci řádu a v dobách krize, se svět vcelku poučil. Spolehlivým východiskem se stala politická poválečná stabilita a rozhodně i ekonomický růst. Krajní pravice ale našla své útočiště v nejistotě ve světové ekonomice i v sociálních problémech doby. Často těží z oslabování národních identit v důsledku přistěhovalectví a globalizace.

V některých, zejména západních zemích je už skoro nereálné budovat rasově čistou národní pospolitost, především díky sílícímu multikulturalismu a rozmanitosti společnosti.³³

1.2 Ideová východiska neofašismu

Drtivá většina poválečných krajně pravicových stran umožňovala fašistickým i nacistickým veteránům útočiště. Tyto strany i nadále disponovaly klasickými fašistickými tématy, jako je kulturní identita, národní identita a jejich ohrožení. Stále je zde zachován autoritářsky-nacionalistický program. Spousta voličů a příznivců si vybírá strany z důvodu obav přistěhovalců do vlasti. Krajně pravicové strany jsou tedy spíše vnímány jako jednostranná hnutí se zaměřením proti přistěhovalcům.³⁴

Je nutné zdůraznit, že zmíněná „neo“ forma fašismu se zpravidla řadí mezi extremistickou pravici, kdy za její mírnější formu je považována populistická radikální pravice, která je formálně demokratická. Stále ale nedisponuje typickými základními demokratickými hodnotami.³⁵

Pojem neofašismus přisuzujeme k hnutím fašistických tendencí, které vznikají po ukončení druhé světové války. Některými odborníky jsou za neofašistické uspořádání považovány všechny radikální pravicové skupiny, a to i neonacisté. Je tomu tak často z důvodu překrývání aktivit i postupů všemi skupinami. Příkladem

³³ HEYWOOD, Andrew. *Politické ideologie*. 4. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-137-3. Str. 242

³⁴ PAXTON, Robert O. *Anatomie Fašismu*. Praha 2: Nakladatelství lidové noviny, 2007. ISBN 978-80-7106-811-2. Str. 214

³⁵ DANICS, Štefan a Ladislava TEJCHMANOVÁ. *Extremismus, radikalismus, populismus a euroskepticismus*. Praha: UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA, 2017. ISBN 978-80-7452-122-5. Str. 297-298

může být antisionismus, který se vyskytuje jak u neonacistů, tak u neofašistů, ale i populistů. Ve spoustě případů je ale termín neofašismus a neonacismus odlišován, zároveň se k nim pojí i třetí pojem – ultrapravicový populismus.³⁶

Důležitým bodem je skutečnost, že některé neofašistické skupiny stále prosazují revoluční fašismus.³⁷ Z hlediska historické návaznosti se skupiny často odvolávají na Mussoliniho Itálii a je pro ně důležitá spojitost s křesťanskými fundamentalisty a skupinami nacionalistického smýšlení.³⁸ Na druhé straně neofašistické skupiny, které jsou značně větší tvrdí, že fašistická minulost je pro ně již uzavřena a jsou s ní ideologicky vyrovnané. Jedná se o skupiny velmi známé, patří sem například British National Party, Alleanza Nazionale a Front National. Tyto strany mají tendence o sobě prohlašovat, že jsou schopné přijímat volební demokracii. Svým způsobem tak tato uskupení ukončují myšlenku absolutního vůdcovství a totalitarismu.³⁹

Pro neofašistická uskupení je typické vyhýbání se násilí. Ano, neofašistická hnutí se opírají o původní fašismus, nicméně se již jedná o prvky, které jsou v demokratických státech akceptovatelné. Nejde tedy často o totalitní smýšlení, ani o propagaci násilí. Hlavní roli zde hraje opět nacionalismus, dochází často ke kritice parlamentních systémů a politické korupce, neboť samotné zpochybňování demokracie, jak tomu bylo u Mussoliniho, je v současné Evropě obvykle přímo proti zákonu.⁴⁰

U neofašismu si ale můžeme povšimnout jistého prvku, rasismu. Rasismus zůstává u neofašistických skupin stále aktuálním tématem, i když se zprvu jeví velmi skrytě. Znaky rasismu můžeme vidět v aktivitách, jako je vystupování v opozici vůči všem ostatním národům. Neofašisté stále usilují o nezávislý a silný národ. Velmi často jsou jejich výrazy xenofobního charakteru, ačkoliv se snaží

³⁶ CHARVÁT, Jan. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-098-6. Str. 74-84

³⁷ HEYWOOD, Andrew. *Politické ideologie*. 4. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-137-3. Str. 243

³⁸ CHARVÁT, Jan. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-098-6. Str. 74-84

³⁹ HEYWOOD, Andrew. *Politické ideologie*. 4. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-137-3. Str. 243

⁴⁰ CHARVÁT, Jan. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-098-6. Str. 74-84

vyhýbat antisemitismu. Spíše se opírají o myšlenku antisionismu, tedy odmítání politiky státu Izrael. ⁴¹

Celkem přínosné bylo pro neofašisty období začátku 21. století, vzhledem k tomu, že s sebou přinesl hospodářské krize a určitou politickou nestabilitu. Zde se uplatňuje důraz na organickou jednotu a sociální soudržnost a pospolitost. Forma politiky jako politiky organické jednoty je šancí na vládu silnou, s charismatickým vůdcem. Bylo tomu tak například ve Francii v podání Le Pena.⁴²

Zmínila jsem, že neofašisté již tolik nekladou důraz na násilí. Proto je velice zavádějící skutečnost, že trest smrti pro drogové dealery je ve standardní výbavě neofašistické politiky. Zároveň se snaží postavit homosexualitu mimo zákon. Pokud mají něco pravcový populisté a neofašisté velmi společné, je to společný odpor vůči jiným politickým ideologiím a to zejména levicovým. Rozhodně sem můžeme zařadit komunismus. Komunismus vnímají jako svého nepřítele, nepřítele státu a považují ho za nejhorší režim, který by mohl být. Je potřeba jej potlačovat silou. S tímto výrokem ale musí být neofašisté opatrní, jelikož je propagace násilí v soudobé Evropě vymahatelná zákonem a to víc, než kdy předtím. ⁴³

Hitler a nacisté přesvědčovali lid, že drží v pospolitosti s parlamentní demokracií. Nicméně jakmile se v roce 1933 dostávají k moci, a to velmi takticky, je zřejmé, že tato prohlášení posloužila jen jako strategie k uchopení moci. Proto se zde nabízí otázka, zda neofašistické strany obdobně nevyužívají demokracii jako jakýsi taktický nástroj. Současné přizpůsobování se liberálním demokraciím může tedy být jen taktickým plánem s tím, že původní myšlenka a duch fašismus stále existuje. Na druhou stranu můžeme rovněž předpokládat, že neofašistické strany vlivem liberálních demokracií budou postupně slevovat ze svých názorů i hodnot, a tak tedy demokracie vyhraje nad fašismem. ⁴⁴

⁴¹ CHARVÁT, Jan. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-098-6. Str. 74-84

⁴² HEYWOOD, Andrew. *Politické ideologie*. 4. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-137-3. Str. 243

⁴³ CHARVÁT, Jan. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-098-6. Str. 74-84

⁴⁴ HEYWOOD, Andrew. *Politické ideologie*. 4. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-137-3. Str. 243

Neofašistický program je ve většině případů ochuzen o klasická fašistická témata, jako je fašistický útok na svobodu trhu a celkový hospodářský individualismus, ty se samozřejmě mají nahradit korporativismem a regulací trhu. Neofašisté odmítají zásahy do trhu státem. Chtějí, aby trh rozhodoval sám, nikoliv aby se uskutečňovaly státní zásahy do hospodářství, kde to je v současné kontinentální Evropě naprostou běžností. Spíše, než aby se neofašisté věnovali diktatuře jedné strany, se neofašisté podílejí na silnější exekutivě nebo vyšší pravomoci pořádkovým silám. Neofašisté se snaží odloučit od ultrapravicových akčních skupin nebo skinheadů, většinu násilnických akcí a rasistických nenávistí přenechávají spíše jim. Pro moderní neofašisty přestává být válka atraktivním způsobem prosazování se. Spíše se zde objevují prvky separatismu a expanzionismu.⁴⁵

Demokracie je pro neofašismus nežádoucí. Dle jejich názorů nepředstavuje konečné a zcela funkční způsob řízení společnosti, není funkčním modelem. Demokracie podle jejich uvážení není modelem, který by dokázal reprezentovat vůli národa a jeho občanů. Důvodem je podřízenost státu vůči nadnárodnímu společenství, jenž si svévolně diktuje svá stanoviska. Odpovědí má být tedy korporativismus.⁴⁶

Mezi známé neofašistické skupiny patří rozhodně italská MSI (Movimento Sociale Italiano). Bohužel v těchto dobách již nepůsobí, byla zde od roku 1946 do roku 1995. Byla rozpuštěna samotným předsedou G. Fini a následně se sestavilo nové uskupení a strana Alleanza Nazionale, která vzešla z MSI, ale již neměla, tak silné fašistické názory. A dokonce se od fašismu pokoušela distancovat. Další známou neofašistickou stranou je španělská Falanga nebo v České republice Vlastenecká fronta, která se rovněž od fašismu snažila velmi distancovat.⁴⁷

Jak neofašismus, tak i neonacismus můžeme zařadit mezi subjekty pravicového extremismu s jasnou a ucelenou ideologií. Bohužel pro nás v demokratickém státě

⁴⁵ PAXTON, Robert O. *Anatomie Fašismu*. Praha 2: Nakladatelství lidové noviny, 2007. ISBN 978-80-7106-811-2. Str. 214

⁴⁶ CHARVÁT, Jan. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-098-6. Str. 74-84

⁴⁷ CHARVÁT, Jan. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-098-6. Str. 74-84

pravicový extremismus představuje hrozbu, proti které se musí demokratický stát bránit. Je zde ohrožený kontrolní systém výkonu státní moci a to vzhledem k tomu, že tento kontrolní mechanismus by byl při nastolení autoritativního politického vedení zcela zbytečný. Rovněž by se staly zbytečnými i volby, které bezpochyby představují nástroj pro prosazení zájmů občanů. V poslední řadě by zde byla zbytečná i role opozice.⁴⁸

Ačkoliv si je neofašistická a neonacistická ideologie v mnoha případech podobná, je potřeba rozlišovat jejich vzájemné rozdíly. Oba dva směry určitě vyzdvihují autoritářství, rasismus a odsuzují komunismus. Rozdílným prvkem ale může být nacionalismus a revolučnost, v tom smyslu, že neonacisté požadují revoluci a nacionalismus neuznávají v rámci panárijského rasismu. Neonacistická ideologie se opírá přímo o hitlerovský nacismus. Nacionalismus by mohl dle jejich názorů ohrozit sjednocení bílé rasy a panárijské Evropy.⁴⁹

Neofašisté kladou důraz na politickou aktivitu, cílem je národní soběstačnost. Dle jejich ideologie představují cizinci pro stát nebezpečí v podobě odlišných kultur. Často může působit destruktivně na již ucelené kulturní zvyklosti v zemi. Neofašista by měl uznávat konzervativní hodnoty, zároveň i tak křesťanství a měl by chránit domácí kulturu vůči cizincům. Zajímavé je, že neofašisté již jako svůj symbol nevyužívají svazek prutů, jako tomu bylo u fašismu. Od tohoto se chtějí oddělit. Velice často se zde objevují plameny nebo jednotné oděvy, v podobě tmavých košil. Mezi neofašistickými subjekty ale není symbolika jednotná.⁵⁰

1.3 Ideová východiska populismu

Populismus je opět jevem, který nelze až tak snadno definovat. Je otázkou, zda pro tento pojem ucelená definice existuje. Pokud se ohlédneme do historie, často se slovo populismus užívalo při dekolonizaci a při obavách, které se týkaly prostého venkova. Nizozemský společenský vědec Cas Mudde definuje populismus jako „neliberální demokratickou odpověď na nedemokratický liberalismus.“ V Evropě často dochází k použití populismu establishmentovými

⁴⁸ DANICS, Štefan. *Extremismus*. Praha: Triton. ISBN 80-7254-454-3. Str. 10-21

⁴⁹ CHARVÁT, Jan. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-098-6. Str. 74-84

⁵⁰ CHARVÁT, Jan. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-098-6. Str. 74-84

postavami a to v souvislosti s jejich oponenty. Musíme však od sebe rozlišovat ty, kteří populisty opravdu jsou a ty, kteří se za ně jen prohlašují.⁵¹

Stejně tak, jako má například fašismus nebo nacismus své metody zkoumání, i populismus má některé přístupy, jak tento jev zkoumat. Velice zajímavě k rozboru přispěla Margaret Canovan, která zvolila dvě strategie zkoumání, které by teoreticky mohly vést k celkovému vymezení populismu. Jedná se o strategii A a strategii B. Strategie A představuje jeden teoretický základ populismu. Ten by následně vysvětlil veškeré jeho existující případy. Strategie B pojednává naopak o rozboru populismu, jeho jednotlivých případech a následně jejich seskupení. Výsledkem je typologie populismu.⁵²

Populismus můžeme chápat jako způsob dobývání politické moci, zároveň tak i jejího vykonávání. Nejméně využívané vysvětlení populismu, avšak dle mého názoru zajímavé, je chápání populismu jako způsobu myšlení, tzv. myšlenková konstrukce. Pokud bychom chtěli populismus definovat jako ideologii, mohli bychom si tuto ideologii vysvětlit jako ideologii, která proti sobě staví dvě skupiny. Jedná se o protikladné skupiny – lid a elita. Lid, který je svrchovaný, stojí proti elitě, která má za cíl svrchovanost podryt a zbavit tak lid politických nebo jiných práv. Populismus se může jevit jako politický styl, dokonce i jako politická strategie nebo způsob politické komunikace. Bude tedy vhodnější chápat populismus jako mocenskou politickou strategii, jakýsi nástroj k získávání a vykonávání politické moci.⁵³

Často se mezi odborníky vyskytuje jednotná myšlenka chápání populismu. Odborníci se přiklánějí k pochopení populismu na základě zkoumání toho, co mají hnutí a strany, které se označily za populistické, společné. Z toho pak můžeme vyčíst konkrétnější znaky a prvky. Populismus je velmi často spojován s maloburžoazií a často se spojoval i s těmi, kteří obhospodařovali půdu. Jeden ze znaků, který se této ideologii podobá, je znak sociálně-psychologický. Jsou zde

⁵¹ WERNER MULLER, Jan. *Co je to populismus?*. Praha 5: dybbuk. ISBN 978-80-7438-183-6. Str. 22

⁵² KUBÁT, Michal, Martin MEJSTRÍK a Jiří KOCIAN (EDS.). *Populismus v časech krize*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-3439-5. Str. 13

⁵³ KUBÁT, Michal, Martin MEJSTRÍK a Jiří KOCIAN (EDS.). *Populismus v časech krize*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-3439-5. Str. 15

ti, kteří hlásají populistické názory a ti, kteří tyto názory podporují, podporují tak populistické strany. O těchto voličích se velmi často tvrdí, že je k volbě vede strach nebo pocity. Strach může být například z modernizace nebo globalizace, což může vést k frustraci nebo i zášti.⁵⁴

Populismus může mít svůj původ v ruských „Narodnicích“ ke konci 19. století. Jednalo se o vzdělance, kteří si idealizovali ruské rolníky, a považovali je za politický model pro celou zemi. Opět se zde ideologie opírá o venkov. Rusko i Spojené státy měly současně koncem 19. století značný zájem o rolníky, venkovany a vytvořili představu, že má populismus souvislost s hospodařením země. V podstatě se mohlo jednat o revoltu ekonomicky zaostalých skupin.⁵⁵

V případě populismu tedy vystupují lid a elity proti sobě. Elity jsou prioritně klasifikovány jako zkorumpované, často tedy i morálně podřadnější. Kritika elit je zde tedy nevyhnutelná. Za populistu může být považován kdokoliv, kdo kritizuje a odsuzuje mocné a status quo. Ve většině případů se můžeme setkat s tím, že populisté se považují za zástupce lidu. Při nástupu populistů k moci dochází k odmítání legitimních opozicí. Pokud osoba neuznává populistickou stranu a není tedy jejím stoupencem, není považována za součást svého lidu. Populisté často přisuzují politickou morálku práci v kontrastu s korupcí. Často zde staví proti sobě čistý a nevinný pracovitý lid a zkorumpovanou elitu, která nepracuje. A pokud pracuje, tak jen k uspokojení svých potřeb a vlastního zájmu. V pravicovém populismus je k tomu ještě přidán jeden faktor a to samotné dno společnosti, tedy ti, kteří rovněž nepracují a žijí jen jako příživníci z práce jiných.⁵⁶

Lid je tedy pro populismus velmi podstatný. Populismus se snaží zapojovat lid více do politiky, snaží se tuto činnosti prosadit. Usiluje o to, aby se lid do politiky zapojoval pomocí přímé demokracie, prostřednictvím referend. Zastupitelskou

⁵⁴ WERNER MULLER, Jan. *Co je to populismus?*. Praha 5: dybbuk. ISBN 978-80-7438-183-6. Str. 35

⁵⁵ WERNER MULLER, Jan. *Co je to populismus?*. Praha 5: dybbuk. ISBN 978-80-7438-183-6. Str. 31

⁵⁶ WERNER MULLER, Jan. *Co je to populismus?*. Praha 5: dybbuk. ISBN 978-80-7438-183-6. Str. 35

demokracii považuje za zástěrku pro nadvládu elit. Lid je úzce spojován s národem.⁵⁷

Lid jako národ, může považovat cizince za nepřítele. Mohlo by následně docházet k vnučování kultury cizinců, životního stylu a v neposlední řadě by cizinci mohli užívat bohatství národa, což se populistům nelíbí. Výsledkem tedy může být národnostní nesnášenlivost nebo politika mířená proti přistěhovalcům.⁵⁸

Je potřeba rozlišovat od sebe dva významné pojmy. Pravicový populismus a levicový populismus. V současné době je nám více známý spíše pravicový populismus, který se svým způsobem dále projevuje do extrémně pravicového populismu. Levicový populismus se vyznačuje spíše sociálně-ekonomickou myšlenkou, na rozdíl od pravicového populismu, který se věnuje spíše politickým otázkám. Pravicový populismus zkoumá establishment, a vystupuje proti některým institucím a institutům zastupitelské demokracie. Levicový populismus se zajímá o sociální spravedlnost.⁵⁹

Cas Mudde vymezuje populismus do tří kategorií. První kategorií je agrární populismus. Ten se zde objevuje již v 19. století a konkrétně ve Spojených státech amerických a Rusku. V Americe jej chápeme v souvislosti s farmářskými uskupeními a v Rusku zase v souvislosti s národnictvím. Druhou kategorií zaujímá ekonomický populismus. Objevuje se v Latinské Americe a snaží se o nalezení cesty mezi kapitalismem a socialismem. Jako třetí je zde politický populismus. Představuje extrémně pravicové politické uskupení. Pro tento typ populismu je podstatný svrchovaný stát, který je ohrožený zvnějšku a také zevnitř. Rozhodně nepodporuje instituce a nástroje zastupitelské demokracie. Vyzdvihuje přímou demokracii, která odevzdá lidu politickou moc.⁶⁰

V dnešní době je populismus v Evropě velmi rozrostlý, oproti minulosti. Přispívá k tomu i moderní digitální doba. Často zde dochází k mylné interpretaci populismu

⁵⁷ KUBÁT, Michal, Martin MEJSTRŮK a Jiří KOCIAN (EDS.). *Populismus v časech krize*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-3439-5. Str. 15-30

⁵⁸ KUBÁT, Michal, Martin MEJSTRŮK a Jiří KOCIAN (EDS.). *Populismus v časech krize*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-3439-5. Str. 15-30

⁵⁹ KUBÁT, Michal, Martin MEJSTRŮK a Jiří KOCIAN (EDS.). *Populismus v časech krize*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-3439-5. Str. 15-31

⁶⁰ MUDDE, Cas. *The Populist Zeitgeist*. 2004. [online]. Dostupné z: https://works.bepress.com/cas_mudde/6/

a to nejen z pohledu veřejnosti, ale především médií. Většinou se za populistu označuje ten, kdo nedodrží předvolební sliby. Je to ale jen jeden ze znaků, dle kterého rozhodně nemůžeme usvědčit politika z využívání populistické rétoriky.⁶¹

Zároveň se populismus snaží zpochybňovat demokratické instituce a usiluje o ochranu skupiny obyčejných lidí. Taggart přirovnává populismus k chameleonovi. Je tomu tak z důvodu schopnosti se přizpůsobovat prostředí a kontextu. Mezi základní prvky evropského populismu patří v první řadě euroskepticismus, xenofobie, antiimigrační politika a etnický nacionalismus.⁶²

V současnosti v Evropě zhruba 85 evropských stran je populistických a zhruba každý třetí Evropan volí populistické strany. Celkem 50 stran z předešlých 85 je vyhodnoceno jako úspěšných, to znamená, že v parlamentních volbách dosáhly minimálně 5%. Velmi jasným příkladem populismu byla určitě vláda Donalda Trumpa. Sám se stavil na stranu morálně čistého občana a stavil ho proti zkorumpované a bohaté elitě – ačkoliv sám disponuje obřím jměním a čelí tak několika skandálům.

V Evropě můžeme spatřit silnou populistickou a protiimigrační rétoriku u Viktora Orbána. V dobách krize mu pomohla kritika EU, ale i nový jasně antiimigrační diskurz, který bychom mohli zprvu považovat za extremistický. V České republice můžeme do silně radikálního populismu zařadit uskupení SPD (Svoboda a přímá demokracie) v čele s Tomio Okamurou.⁶³

Mezi hlavní aktéry populismu patří elita a lid, nicméně je zde významná role i vůdce. Vůdce je důležitým, ale ne tak výlučným znakem populismu. Populismus místo institucionálních vazeb spíše upřednostňuje vazby osobnostní. Mohou to být tedy vazby mezi lidem a jejich vůdcem. Opět je zde potřeba, aby byl vůdce charismatický a výjimečný. Zároveň ale musí působit jako „jeden z lidu“.⁶⁴

⁶¹ Bendl, Tomáš & Bořil, Vít & Suchánek, Jonáš. (2020). *Populismus, migrace a virtuální svět*. Str. 2

⁶² Bendl, Tomáš & Bořil, Vít & Suchánek, Jonáš. (2020). *Populismus, migrace a virtuální svět*. Str. 2

⁶³ Bendl, Tomáš & Bořil, Vít & Suchánek, Jonáš. (2020). *Populismus, migrace a virtuální svět*. Str. 2

⁶⁴ KUBÁT, Michal, Martin MEJSTŘÍK a Jiří KOCIAN (EDS.). *Populismus v časech krize*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-3439-5. Str. 19-20

Je obtížné pochopit vztah mezi současným populismem a demokracií. Je otázkou, zda je populismus součástí demokracie nebo spíše jejím popíráním. Vzhledem k tomu, že má být demokracie přímou vládou lidu, můžeme usuzovat, že je populismus součástí demokracie. Pokud populisté vystupují proti demokracii, označují ji za „zkaženou“. Nikoliv tedy samotnou demokracii, ale její současnou podobu. Často se za zkaženou podobu demokracie považuje demokracie zastupitelská.⁶⁵

Na straně druhé, pokud chápeme demokracii jako určitý systém, kde platí principy omezené většiny a zastupitelského předávání moci, tak můžeme populismus označit jako hrozbu pro demokracii. Stavěla by se tak proti jejím nejzákladnějším nástrojům, kterými jsou bezpochyby parlamentní a volební instituce, které zprostředkovávají vůli lidu. Dále dělbu moci, ochranu menšin nebo například individuální práva. V tomto ohledu můžeme populismus označit jako „prototalitní“ a „směřující k totalitarismu“.⁶⁶

Populisté se snaží o skoncování s médii a novinářinou. Nejsou jejich fanoušky. Obviňují je z „prostředkování“ a dle jejich názoru pokřivují politickou realitu. Často usilují o ovládnutí mediálních autorit. Novináři by neměli psát takovým způsobem, který by poškozoval zájmy státu.⁶⁷

Mezi poměrně obtížnou techniku vlády a získávání moci u populistů patří například strukturalizace státního aparátu a systému. Dělo se tomu například v Polsku nebo Maďarsku. Usilovalo se o transformaci zákona o státní správě, což by umožňovalo umístit své věrné na byrokratické pozice. Dokonce se tyto země snažily o paralýzu soudních mocí a často se podnikly kroky k omezení nezávislosti soudních dvorů. Některé postupy soudnictví byly změněny a do funkcí byli jmenováni noví soudci. V Polsku se rovněž usilovalo o kontrolu nad tajnou službou. Populistické politické

⁶⁵ KUBÁT, Michal, Martin MEJSTŘÍK a Jiří KOCIAN (EDS.). *Populismus v časech krize*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-3439-5. Str. 19-25

⁶⁶ KUBÁT, Michal, Martin MEJSTŘÍK a Jiří KOCIAN (EDS.). *Populismus v časech krize*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-3439-5. Str. 19-25

⁶⁷ KUBÁT, Michal, Martin MEJSTŘÍK a Jiří KOCIAN (EDS.). *Populismus v časech krize*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-3439-5. Str. 19-25

strany se tedy mohou pokusit o předělání státu k obrazu svému, dle vlastního vkusu a vlastního uvážení.⁶⁸

Prosazování populistů může ale vést k velké ironii. Populismus u moci uskutečňuje ty výlučnosti, které se snaží nahradit. Velice často dochází k závěru, že populisté nakonec dělají to, co „zkorumpované elity“ dělaly. Tyto skutečnosti se snaží demokraticky ospravedlnit. Souvisí s tím úzce termín „klientelismus“, kde dochází ke směně materiálních i nemateriálních laskavostí elitami, za účelem politické podpory. Některé strany odměňují svou klientelu, za to, že se například objeví u voleb. V takových aktivitách se populisté angažují zcela otevřeně a snaží se tyto činnosti morálně obhájit. Někteří populisté mají zdroje, aby se mohli angažovat v masovém klientelismu. Pro představu, Chávez a jeho klíč k úspěchu, byl ropný boom. Pro většinu režimů ve střední Evropě byla důležitá podpora z fondů Evropské unie, vlády mohou strategicky využívat dotace.⁶⁹

1.4 Populismus a pravicový extremismus

Současná populistická hnutí, strany a jejich političtí představitelé nemusejí sdílet veškerá kritéria populismu nebo uvedené rysy populismu. Často ale využívají populistickou rétoriku jako způsob své komunikace na politické úrovni. Tato hnutí nebo formace jsou často primárně ideologicky orientované (např. komunismus, fašismus). Populismus je tedy součástí jejich oficiální politické rétoriky, nikoliv primárním rysem. Je tomu tak vidět například u rozdílu mezi „levicovým populismem“ a „populistickou levicí“. První zaznamenává použití levicové rétoriky populistickou stranou a zároveň často implikuje protichůdné politické praktiky (v tomto ohledu pravicové). Druhé vyjadřuje levicovou stranu, která využívá „prázdné rétoriky“, nebo těžko naplňuje sliby.⁷⁰

V posledních několika letech jsme svědky nárůstu nacionalistických populistických stran a hnutí v mnoha zemích v západní Evropě a nejen v ní. Většina těchto stran a hnutí je specifická svým odporem k imigraci a multikulturalismu a mají společný

⁶⁸ WERNER MULLER, Jan. *Co je to populismus?*. Praha 5: dybbuk. ISBN 978-80-7438-183-6. Str. 52

⁶⁹ WERNER MULLER, Jan. *Co je to populismus?*. Praha 5: dybbuk. ISBN 978-80-7438-183-6. Str. 53

⁷⁰ Andrej Skolkay. Populism in Central Eastern Europe. In: *Thinking Fundamentals*, IWM Junior Visiting Fellows Conferences, Vol. 9: 2000. Vídeň.

zájem o ochranu národní a evropské identity, kultury, tradice a morálky. Velmi často kritizují globalizaci a jsou tak jejími odpůrci, především v hospodářské politice. To vše je kombinováno s „anti-establishmentovou“ rétorikou. Tuto využívají především na ty, kteří jsou rozhořčeni mainstreamovými politickými stranami, médii a vládou. Současná radikální populistická uskupení nazýváme jako „populistické extremistické strany“ nebo „nová pravice“, tyto strany nezapadají a velmi se distancují od tradiční politiky. Zároveň svým vystupováním a svými aktivitami představují hrozbu vůči demokraciím.⁷¹

Většina akademických a vědeckých studií se zaměřuje především na příčiny volebního úspěchu populistů. Některé výzkumy se zabývají přesným obsahem populistického diskurzu nebo ideologie. Jen málo studií se však zabývá populismem na mikroúrovni, tj. na úrovni rozložení populistických postojů a názorů mezi veřejností. I přes všechny spekulace máme stále málo informací o tom, kteří lidé skutečně zastávají populistické myšlenky nebo jakým stylem se myšlenky zastávané na individuální úrovni projevují v praxi a mohou tak následně vést k masovým úspěšným výsledkům.⁷²

Populismus, jakožto soubor myšlenek, který je ucelený a představuje soubor základních předpokladů o světě, v současnosti vychází z ucelených koncepcí. Zprvė jako soubor myšlenek, který představuje základní způsob vidění demokracie. Klade rovnítko mezi stranu „dobra“ (vůle lidu) a „zla“ (elity). Jedná se o moralizující, dualistický přístup. Za druhé jako zvláštní druh myšlenek, na rozdíl od ideologií jako je například liberalismus nebo socialismus, které nabízejí konkrétní politická řešení. Populismus naopak vyjadřuje přístup k politickému světu, který má pouze omezenou použitelnost. Populismus tedy může být spojován s větší škálou ideologií. Zde je pro nás důležité, že se často spojuje s radikálními verzemi, které se ubírají levým nebo pravým směrem.⁷³

⁷¹ BARTLETT, Jamie aj. Populism in Europe: CasaPound. *Časopis* [online]. 2012, London: Demos. ISBN978-1-909037-21-2. Dostupné z: http://www.demos.co.uk/files/477a_Populism_Italy_web.pdf?1349355822

⁷² HAWKINGS, Kirk, Scott RIDDING a Cas MUDDE. *Committee on Concepts and Methods Working Paper Series: Measuring Populist Attitudes* [online]. 2012, 37 [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: www.concepts-methods.org

⁷³ HAWKINGS, Kirk, Scott RIDDING a Cas MUDDE. *Committee on Concepts and Methods Working Paper Series: Measuring Populist Attitudes* [online]. 2012, 37 [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: www.concepts-methods.org

Aktuální výzkum populistických postojů se opírá především o kvalitativní analýzy projevů vůdců politických elit, zejména ve Spojených státech, Latinské Americe a Evropě. V Evropě vnímáme hned širokou škálu charismatických populistických vůdců. Vladimír Mečiar na Slovensku, polský prezident Walesa, řecký premiér Andreas Papan a další.⁷⁴ Rovněž je zkoumána kvantitativní analýza textů a projevů a jejich třídění, vyskytující se v médiích.⁷⁵

První empirickou studii na masové úrovni provedl Robert Axelrod. Utvořil tzv. „populistický shluk“, kde jeho shluková analýza seskupuje šest otázek ve velmi korelované škále, kterou později nazývá samotným populismem. Jedná se o otázky jako vládní podpora vzdělávání, zajištění lékařské péče, vládní záruka pracovních míst, snížení daní, vyhnutí se zahraničního zapojování a otázku směřovanou vůči komunistům a jejich podezření z požárů. Poslední bod se však v současnosti vyjímá z konceptualizace populismu.⁷⁶

⁷⁴ Andrej Skolkay. Populism in Central Eastern Europe. In: Thinking Fundamentals, IWM Junior Visiting Fellows Conferences, Vol. 9: 2000. Vídeň.

⁷⁵ HAWKINGS, Kirk, Scott RIDDING a Cas MUDDE. *Committee on Concepts and Methods Working Paper Series: Measuring Populist Attitudes* [online]. 2012, 37 [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: www.concepts-methods.org

⁷⁶ HAWKINGS, Kirk, Scott RIDDING a Cas MUDDE. *Committee on Concepts and Methods Working Paper Series: Measuring Populist Attitudes* [online]. 2012, 37 [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: www.concepts-methods.org

Výzkum populistických postojů ve Spojených státech

Nejblíže je rozboru populismu analýza postojů, se kterými se spojují „skryté demokracie“ ve Spojených státech amerických. Tato studie naznačuje, že mnohé Američany spojuje silná míra lidového cynismu s touhou po expertním řízení vlády. Cynické výroky jako „Volení představitelé by zemi pomohli více, kdyby přestali mluvit a začali řešit důležité problémy“ nebo „To, čemu lidé v politice říkají kompromis, jen prodává něčí principy“ mohou být klíčovými prvky populismu. I přes to Hibbing a Theiss-Morse neoznačují tyto postoje jako populistické.⁷⁷ Pro analýzu populismu je východiskem samotný jazyk, jeho rozptýlené atributy, atributy textu, tón a metafora.

Série čtyř prohlášení univerzitního projektu veřejného mínění Latinské Ameriky a Univerzity Brigham Younga zachycují klíčové prvky populismu: manichejský pohled politika, představa zhmotněné lidové vůle, víra ve spiklenecké elity. Tyto prvky byly následně zkoumané i ve dvou průzkumech provedených během všeobecných voleb v USA v roce 2008. Výroky byly v obou případech stejné.

- Politika je nakonec boj dobra a zla,
- Politici v Kongresu se musí řídit vůlí lidu,
- Síla několika speciálních zájmů brání naší zemi v pokroku,
- Nejdůležitější politická rozhodnutí by měli dělat lidé, ne politici.⁷⁸

Respondenti byli požádáni v těchto průzkumech, aby uvedli, zda s těmito výroky souhlasí či nesouhlasí. K průzkumu byly přiřazeny i některé následující výroky.

- Demokracie je o dosažení kompromisu mezi různými názory,
- Pokud naše opozice předkládá nové a náročné názory, něco na tom je, vždy se můžeme učit nasloucháním,

⁷⁷ HAWKINGS, Kirk, Scott RIDDING a Cas MUDDE. *Committee on Concepts and Methods Working Paper Series: Measuring Populist Attitudes* [online]. 2012, 37 [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: www.concepts-methods.org

⁷⁸ HAWKINGS, Kirk, Scott RIDDING a Cas MUDDE. *Committee on Concepts and Methods Working Paper Series: Measuring Populist Attitudes* [online]. 2012, 37 [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: www.concepts-methods.org

- Svoboda závisí na rozmanitosti.⁷⁹

Zároveň zde byly zahrnuté dvě otázky, které by mohly vyjadřovat populismus (Hibbing and Theiss-Morse 2002) s dalšíma dvěma, považované spíše za „elitářství“.

- Volení představitelé by zemi pomohli více, kdyby přestali mluvit a začali řešit důležité problémy,
- To, čemu lidé v politice říkají kompromis, jen ve skutečnosti prodává něčí principy,
- Naše vláda by fungovala lépe, kdyby rozhodnutí byla ponechána na úspěšných jedincích,
- Naše vláda by fungovala lépe, kdyby rozhodnutí byla ponechána na nezvolených, nezávislých odborníků, než politiků nebo lidí.⁸⁰

Průměrné odpovědi spojené se čtyřmi prvotními otázkami poukazují na skutečnost, že většina respondentů z obou průzkumů souhlasí se všemi těmito čtyřmi otázkami zabývajícími se populismem a politikou. Největší shoda vzniká přímo u posledních tří otázek. Oba průzkumy vykazují nejnižší shodu s první otázkou v porovnání se zbylými třemi.

Výzkum ukázal, že jsou populistické postoje ve Spojených státech velmi rozšířené. Navíc se sympatie k populismu značně liší nepředvídatelným způsobem. Sympatie k populismu jsou silnější mezi těmi, kteří mají nižší vzdělání. Mezitím slabší jsou sympatie ve spojitosti s nízkým příjmem. Úspěch populismus získává u „třetích skupin“ spojovaných především s radikalismem a často sympatizuje s proti-imigrantským postojem. Populismus má úspěch nejen v lokalitách s konzervativními sklony, nýbrž v celé zemi a věk zde úplně nehraje velkou roli. Zároveň výzkum pojednává o vysokou srovnalost i s jinými demokratickými zeměmi. Populistické postoje jsou každé demokracii vlastní. Nárůst a hojnost populistických hnutí v mnoha zemích světa jsou odrazem politického kontextu,

⁷⁹ HAWKINGS, Kirk, Scott RIDDING a Cas MUDDE. *Committee on Concepts and Methods Working Paper Series: Measuring Populist Attitudes* [online]. 2012, 37 [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: www.concepts-methods.org

⁸⁰ HAWKINGS, Kirk, Scott RIDDING a Cas MUDDE. *Committee on Concepts and Methods Working Paper Series: Measuring Populist Attitudes* [online]. 2012, 37 [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: www.concepts-methods.org

který nahrává populistickým postojům a tyto postoje tak působí mnohem srozumitelněji. Očekává se, že se této myšlenky chopí především političtí podnikatelé.⁸¹

Faktory vzestupu populismu ve středovýchodních evropských zemích

Středovýchodní postkomunismus zaznamenal hned několik vzestupů populismu. Zde se jedná zejména o Maďarsko, Českou republiku, Polsko a především Slovensko, kde byl populismus skutečně nejúspěšnější. Vzestup populismu u zmíněných zemí můžeme pozorovat hned z několika důvodů.

Příčiny úspěchu populismu v Evropě a zejména v postkomunistických zemích tkví v sociálně-ekonomické, politické, kulturní krizi. Obecně uznávané tvrzení vychází z názoru, že politické elity si krizi buď zcela neuvědomují, dokonce nejsou ochotné a schopné najít v dobách krize řešení. Výsledkem tak může být přijetí charismatického vůdce jako autoritářského prvku, který garantuje vznik populismu. Tak tomu bylo například u některých politických hnutí, které přinesly svou vlastní ideologii (nacismus, fašismus, komunismus). V případě, že není na politické scéně k dispozici charismatický populistický vůdce nebo pokud jej převálcuje již existující ideologie nebo pokud dominují politice nové elity, pak volič často přilne k nové nebo staré ideologii, k spolehlivému vůdci anebo dokonce se nemusí voleb účastnit vůbec.⁸²

S ohledem na hospodářskou krizi se voliči očekávalo několik nejpodstatnějších charakteristik a rysů kapitalismu, demokracie a komunismu. Plná zaměstnanost, garance vysoké životní úrovně, celková prosperita, produktivita, svoboda a rovněž třeba nízká úroveň kriminality. Tyto rysy zjevně podpořila i masová média, která tak dopomohla k velkému očekávání. Očekávána prosperita po chvíli ale vyústila v nové nebo i obtížnější výzvy.

Příčinou vzestupu populismu by tedy mohl být i důsledek negativních zkušeností s ekonomickými reformami po pádu komunismu a ekonomický pokrok. Bohužel

⁸¹ HAWKINGS, Kirk, Scott RIDDING a Cas MUDDE. *Committee on Concepts and Methods Working Paper Series: Measuring Populist Attitudes* [online]. 2012, 37 [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: www.concepts-methods.org

⁸² Andrej Skolkay. Populism in Central Eastern Europe. In: *Thinking Fundamentals*, IWM Junior Visiting Fellows Conferences, Vol. 9: 2000. Vídeň.

nám ale samostatný ekonomický faktor nedokáže vysvětlit, proč byl populismus dlouhotrvající a silný na Slovensku. Je možné, že tomu bylo především z hlediska absence demokratické tradice, která by dokázala zmírnit společenské opozice vůči změnám a reformám, dále zde neexistovali ekonomičtí odborníci, kteří by porozuměli principům změn a reforem a dokázali by tak vysvětlit náležitosti ekonomických nákladů. Zároveň byla na Slovensku klesající životní úroveň prezentována ve velmi negativním světle.⁸³

Nebezpečí populismu vidíme v neúspěšných nebo i dokonce zatěžujících reformách.⁸⁴ Ekonomické reformy v postkomunistických zemích čelí často určitému vnitřnímu rozporu, který následně vyústí v populistickou formu vlády. Elity si často chtějí udržet podpory svých voličů, to ale ve většině případech vede k zastavení nebo odložení reforem. To následně zapříčiní odcizení politických elit a tento zjevný paradox je úrodnou půdou pro populistická uskupení.⁸⁵

V komunistickém režimu neexistovaly nezávislé organizace, jako tomu bylo například u korporativistických autoritářských států v Jižní Americe. Byla zde tedy celková absence pevných organizací, institucionální kontroly. Vůdci hnutí často využívali populistické a demagogické symboly a to pro sjednocení a kontrolu. Snažili se zaměřit spíše na nepřítel, než hledat společné pozitivní cíle. Což působí vcelku radikálně. Pokud se jednalo tedy o komunistické režimy, patřil sem bezpochyby antikomunismus. Následně se vůdci opírali i o nacionalismus. Významnou roli zde hraje i role geografická. Geografické vlivy mohou sehrát významnou hru ve smyslu historického dědictví, přeshraničního obchodu a imigraci. Stát může být svým způsobem značně ovlivňován sousedy.⁸⁶

Úspěch i neúspěch populistických vůdců v postkomunistických zemích najdeme v několika vzájemně souvisejících faktorů, kde nejdůležitější proměnnou je právě čas, konkrétně načasování voleb a ekonomické zhoršení situace. Dalším

⁸³ Andrej Skolkay. Populism in Central Eastern Europe. In: Thinking Fundamentals, IWM Junior Visiting Fellows Conferences, Vol. 9: 2000. Vídeň.

⁸⁴ Hausner, Jerzy. *Populist Threat in Transformation of Socialist Society*. Warsaw: Friedrich-Ebert-Foundation, Poland, 1992. Print. Str. 108-120

⁸⁵ Andrej Skolkay. Populism in Central Eastern Europe. In: Thinking Fundamentals, IWM Junior Visiting Fellows Conferences, Vol. 9: 2000. Vídeň.

⁸⁶ Andrej Skolkay. Populism in Central Eastern Europe. In: Thinking Fundamentals, IWM Junior Visiting Fellows Conferences, Vol. 9: 2000. Vídeň.

důležitým bodem je přítomnost charismatického vůdce v tomto období a také jeho osobnostní rysy. Zároveň některé důležité faktory jako: typ komunistického režimu a to i v posledním období před jeho koncem, síla a forma odporu vůči komunismu, úspěch i neúspěch ekonomiky a počáteční HDP na začátku přechodu režimů, připravenost, dostupnost alternativních politických elit a jejich přístup k médiím anebo tendencím připojit se k nové elitě. V neposlední řadě forma přechodu k prvním svobodným a demokratickým volbám, přítomnost neuspokojivě vyřešených problémů z předchozího období (sem spadá například postavení menšin, ústavní uspořádání, aj.) a vztah mezi obyvatelstvem a elitami.⁸⁷

Pravicový extremismus

Evropa v posledních letech čelí značnému vzestupu pravicových extremistických uskupení. Ve spoustě případů se pravicoví extremisté snaží využít některých diskriminačních postojů k prosazení se v politice. Tato uskupení často čerpají z dob krize, kde využívají obav evropských občanů k prosazení svých zájmů. V roce 2009 bylo zvoleno 29 pravicových zástupců do Evropského parlamentu a zároveň pravice boduje i v místních národních volbách.

Rozlišujeme tři fáze mobilizace extrémní pravice:

- Poválečné období (např. Movimento Sociale Italiano Itálie, Spolková republika Německo)
- 60. a začátek 70. let (např. Národní fronta UK)
- 80. a 90. léta, radikálně pravicové strany se začínají odlišovat od předchůdců a usazují se ve většině demokraciích⁸⁸

Krajně pravicová témata spadají do tří strategií, které můžeme považovat za faktory jejich úspěchů. Krajní pravice využívá sociální tématicky a propaguje místní politiku jako zkorumpovanou. Vnímá tři roviny krize. Krize distribuce a přístupu, krize politické reprezentace a krize identity. Poukazují na nevyřešené problémy demokracií a odsuzují inovativní moderní společnost. Pravicový extremismus i

⁸⁷ Andrej Skolkay. Populism in Central Eastern Europe. In: Thinking Fundamentals, IWM Junior Visiting Fellows Conferences, Vol. 9: 2000. Vídeň.

⁸⁸ LANGENBACHER, Nora a Britta SCHELLENBERG. *IS EUROPE ON THE "RIGHT" PATH?: Right-wing extremism and right-wing populism in Europe* [online]. Berlín: Forum Berlin, 2011 [cit. 2022-01-26]. ISBN 978-3-86872-617-6. Dostupné z: www.library.fes.de

pravicový populismus oslovují ty, kteří stojí na straně poražených současných společenských procesů. To znamená, že cílovými skupinami jsou lidé, kteří jsou v průběhu ekonomických a sociálních změn ohroženi ztrátou příjmů, práce, přístupu ke vzdělání nebo volného času. Jsou to tedy lidé z nižších a středních tříd. Některé dnešní pravicové strany podpořily neoliberální ekonomické myšlenky, avšak dnes se snaží propagovat spíše národní a sociální politiku, ve prospěch pouze svých etnicky založených obyvatel. Některé odborné studie poukazují na fakt, že se radikální pravice výrazně angažuje v pohrdání politických stran, politiků a celkově demokracií jako takovou. Poukazují na „elity“, které zastupují pouze své zájmy, nikoliv zájmy lidu. Pravicový extremisté a populisté vnímají obavy ze sestupu a tak v mnoha ohledech vystupují jako „zastánci obyčejných lidí“. Navzdory tomu stále neexistuje příčinná souvislost mezi nízkým sociálním statusem a podpory pravicového extremismu. Je ale jisté, že pravicový hráči disponují antidemokratickými zájmy a značně využívají frustrací a rozčarování lidí v souvislosti s výkonem a výsledky politického systému.⁸⁹

Co by se dalo považovat za jeden z cílů pravicových extremistů je etnicky homogenní společnost. Toto úzce souvisí s krizí identity. Vyřešení problémů společnosti by mohlo vyřešit vyloučení jedinců, kteří jsou „vinni“. Zkrátka cokoli, co je cizí a co by tak zamezilo přežití národa. Front National v čele s Le Pen si toto dobře přivlastnili, propagovaly „bílou rasu“ jako základní koncept evropské identity. Tato definice „jiných“ nebo „cizích“ je ale značně proměnlivá, podléhá změně doby. V tuto chvíli se může jednat především o muslimské kultury, etnické menšiny (Turci v Bulharsku), homosexuálové, ačkoliv i antisemitismus stále boduje jako jedním z prvků radikální pravice.⁹⁰

⁸⁹ LANGENBACHER, Nora a Britta SCHELLENBERG. *IS EUROPE ON THE "RIGHT" PATH?: Right-wing extremism and right-wing populism in Europe* [online]. Berlín: Forum Berlin, 2011 [cit. 2022-01-26]. ISBN 978-3-86872-617-6. Dostupné z: www.library.fes.de

⁹⁰ LANGENBACHER, Nora a Britta SCHELLENBERG. *IS EUROPE ON THE "RIGHT" PATH?: Right-wing extremism and right-wing populism in Europe* [online]. Berlín: Forum Berlin, 2011 [cit. 2022-01-26]. ISBN 978-3-86872-617-6. Dostupné z: www.library.fes.de

Média a pravicový extremismus

Hráči extrémní pravice si velmi rychle uvědomili, že vzestup mediální komunikace představuje účinný nástroj pro prosazování politických zájmů. Extrémní pravice vystupuje jako mediální profesionál. Vliv médií má značný vliv na volební úspěch těchto uskupení. V zemích, kde političtí hráči mají značný vliv na tisk i televizní stanice, mohou média silně ovlivnit politickými trendy. Je tomu tak například u Itálie nebo Bulharska. Mezinárodní sítě představují komunikační prostředek pro politické informace a propagandu. Přispívají k propagaci hudby i módy a jiných symbolik extrémní pravice a to napříč celou Evropou. Prostřednictvím mediální komunikace hledá extrémní pravice mezinárodní spojení.⁹¹

Místní úroveň

Vysoký tlak represe na struktury organizací extrémní pravice zapříčinili, že se extrémní pravice stává více autonomní. Vyvíjí tzv. koncept „kamarádství“ a koalice. Rovněž velmi dobře působí na místní úrovni. Skupiny často spolupracují i přes hranice. Ve východní Evropě je například známá „milice“ strany Jobbik, která má na starost vyhánění i vraždění romské populace. Působí primárně ve venkovských oblastech a v posledních letech se rozšířila po celé východní Evropě. Místní volby na regionální úrovni představují významnou součást úspěchů radikální pravice (Italská Liga Severe, jakožto stabilní politická síla v italském stranickém systému).

Krajně pravicové strany vychází z „obnovy“, skládající se ze tří prvků:

- Celková modernizace, distance od fašismu, biologického rasismu
- Přizpůsobení se strukturám politických příležitostí
- Rozvoj individuálního profilu⁹²

⁹¹ LANGENBACHER, Nora a Britta SCHELLENBERG. *IS EUROPE ON THE "RIGHT" PATH?: Right-wing extremism and right-wing populism in Europe* [online]. Berlín: Forum Berlin, 2011 [cit. 2022-01-26]. ISBN 978-3-86872-617-6. Dostupné z: www.library.fes.de

⁹² LANGENBACHER, Nora a Britta SCHELLENBERG. *IS EUROPE ON THE "RIGHT" PATH?: Right-wing extremism and right-wing populism in Europe* [online]. Berlín: Forum Berlin, 2011 [cit. 2022-01-26]. ISBN 978-3-86872-617-6. Dostupné z: www.library.fes.de

Varianty extrémní pravice

- Fašistická pravice, ideologická blízkost k autokratickým režimům meziválečného období
- Rasistické, etnocentrické pravicové křídlo (agenda etnické segregace)
- Autoritářská populistická pravice, je méně definovatelná, často ale disponuje charismatickým vůdcem
- Nábožensko-fundamentalistická pravice, používá primárně náboženskou argumentaci⁹³

Východoevropská radikální pravice se značně odlišuje od té západní. Západní radikální pravice je značněji rozvinutější, než východoevropská. Z hlediska volební úspěšnosti tak i organizací stranického sektoru vidíme u demokracií jako je Polsko, Pobaltí nebo Česká republika slabší tendence extrémní pravice, než je tomu u západních demokracií (Rakousko, Belgie, Francie).⁹⁴

Pochopení projevů a aktivit pravicových extremistů v národním kontextu přináší nadnárodní analýzu, jenž přispívá k obohacení evropských strategií. Evropa se jeví v současných dobách jako hráč „pravé“ než-li „levé“ cesty, vzhledem k tomu, že se pravicový extremismus projevu více a více v každodenním parlamentním životě.⁹⁵

⁹³ LANGENBACHER, Nora a Britta SCHELLENBERG. *IS EUROPE ON THE "RIGHT" PATH?: Right-wing extremism and right-wing populism in Europe* [online]. Berlín: Forum Berlin, 2011 [cit. 2022-01-26]. ISBN 978-3-86872-617-6. Dostupné z: www.library.fes.de

⁹⁴ LANGENBACHER, Nora a Britta SCHELLENBERG. *IS EUROPE ON THE "RIGHT" PATH?: Right-wing extremism and right-wing populism in Europe* [online]. Berlín: Forum Berlin, 2011 [cit. 2022-01-26]. ISBN 978-3-86872-617-6. Dostupné z: www.library.fes.de

⁹⁵ LANGENBACHER, Nora a Britta SCHELLENBERG. *IS EUROPE ON THE "RIGHT" PATH?: Right-wing extremism and right-wing populism in Europe* [online]. Berlín: Forum Berlin, 2011 [cit. 2022-01-26]. ISBN 978-3-86872-617-6. Dostupné z: www.library.fes.de

2. Casa Pound Italia

Uskupení Casa Pound Italia spadá do nejobtížněji klasifikovatelných skupin v rámci aktuální politické scény Itálie, nehledě na to, že projevy tohoto uskupení mají značný vliv i na řadu dalších podobných organizací v Evropě. Ačkoliv se tato formace prezentuje jako neofašistické hnutí a samo sebe prohlašuje za tzv. „fašisty třetího tisíciletí“, jejich pozice na politické scéně je velmi nejasná. Většina odborníků se přiklání k zařazení formace především mezi pravicově populistické, nikoliv přímo neofašistické.⁹⁶ Formaci Casa Pound Italia lze interpretovat jako extrémně pravicovou formaci, která otevřeně čerpá z tradic italského fašismu a novodobého neofašismu.⁹⁷

Casa Pound Italia klade důraz na svůj původ. Uskupení bylo původně založeno v Itálii v roce 2003, ale celkově a finálně se zformovalo v roce 2008. Casa Pound Italia se netají tím, že značně vychází z rétoriky a postojů italského fašismu 30. a 40. let 20. století.⁹⁸ Prvním aktivistickým projevem byla okupace budov, tzv. „squattling“. Prvotně byla okupována budova v Římě, kde se toho účastnila skupina mladých neofašistů. Důvodem obsazení budovy byla nespokojenost s reprezentací pravicových zavedených stran. Zároveň se tak mladí neofašisté snažili o poukázání na problém s bydlením a celkovém zvýšením nájemného.⁹⁹

Uskupení považujeme za velmi dominantní a inspirující prvořadě mladé aktivisty radikální a antisystémové pravice, kteří se snaží opětovně hledat své vzory ve fašistické a historické Itálii a přebírat zde tak úspěšné aktivistické metody, strategie a taktiky.¹⁰⁰ Na rozdíl od jiných krajně pravicových hnutí a stran v Evropě,

⁹⁶ Froio, Caterina & Castelli Gattinara, Pietro & Albanese, Matteo. (2013). The appeal of neo-fascism in times of crisis. The experience of CasaPound Italia. *Fascism*. 2.. 10.1163/22116257-00202007. Str. 234-258

⁹⁷ Castelli Gattinara, Pietro & Froio, Caterina. (2014). Discourse and Practice of Violence in the Italian Extreme Right: Frames, Symbols, and Identity-Building in CasaPound Italia. *International Journal of Conflict and Violence*. 8. Str. 154-170

⁹⁸ BARTLETT, Jamie aj. Populism in Europe: CasaPound. *Časopis* [online]. 2012, London: Demos. ISBN978-1-909037-21-2. Dostupné z: http://www.demos.co.uk/files/477a_Populism_Italy_web.pdf?1349355822

⁹⁹ BARTLETT, Jamie aj. Populism in Europe: CasaPound. *Časopis* [online]. 2012, London: Demos. ISBN978-1-909037-21-2. Dostupné z: http://www.demos.co.uk/files/477a_Populism_Italy_web.pdf?1349355822

¹⁰⁰ DLOUHÝ, Miloš. CasaPound Italia: Návrat a nástup historického fašismu?/CasaPound Italia: The return and rise of historical fascism?. *Politologická Revue* [online]. 2015, roč.21, č.1, s. 65-8. ISSN12110353. Dostupné z:

kde je imigrace klíčovým problémem, se politika Casa Pound Italia značně opírá i o problematiku z řad ekonomických a sociálních. Uskupení Casa Pound Italia je známé svým primárním zájmem o „právo na bydlení“ pro italské občany, kde je ale tato činnost společně se „squattingem“ v rozporu s postavením a sebe prezentací formace na politické scéně.¹⁰¹

Casa Pound Italia se prezentuje jako aktivistické hnutí. Toto prohlášení nám mohou potvrdit způsoby aktivismu, které zahrnují protesty, demonstrativní akce, zakázané pochody a nepokoje. Formální politická angažovanost stojí spíše na okraji veškerých aktivních projevů hnutí.¹⁰² V zájmu tohoto uskupení je státní suverenita a podpora veřejné kontroly bank nebo také ochrana menších podniků. Většina krajně pravicových stran vyjadřuje odpor k imigraci, u tohoto uskupení tomu není jinak. Casa Pound Italia k tomu přidává velice zajímavý argument a to ten, že je imigrace špatná nejen pro daný stát, ale i pro samotné imigranty. Přistěhovalectví může totiž dle jejich názoru představovat formu „moderního otroctví“.¹⁰³

Motivem k výzkumu této novodobé italské formace s pravicovým a antisystémovým vystupováním je bezpochyby nedostačující povědomí o této formaci a rozpory o jeho zařazení v politickém spektru. V českém prostředí můžeme zaznamenat téměř úplnou absenci odborného textu, který by vyloženě zpracovával analýzu ideologie Casa Pound Italia. Hnutí je ale čím dál více spojované i s českou krajní pravicí (Červenobílí, Dělnická mládež, Revolta a informační webové stránky „Národní myšlenka“).¹⁰⁴

https://www.researchgate.net/publication/319181771_CasaPound_Italia_Navrat_a_nastup_historickeho_fasismu

¹⁰¹ BARTLETT, Jamie aj. Populism in Europe: CasaPound. *Časopis* [online]. 2012, London: Demos. ISBN978-1-909037-21-2. Dostupné z:

http://www.demos.co.uk/files/477a_Populism_Italy_web.pdf?1349355822

¹⁰² Froio, Caterina & Castelli Gattinara, Pietro & Albanese, Matteo. (2013). The appeal of neo-fascism in times of crisis. The experience of CasaPound Italia. *Fascism*. 2.. 10.1163/22116257-00202007. Str. 234-258

¹⁰³ BARTLETT, Jamie aj. Populism in Europe: CasaPound. *Časopis* [online]. 2012, London: Demos. ISBN978-1-909037-21-2. Dostupné z:

http://www.demos.co.uk/files/477a_Populism_Italy_web.pdf?1349355822

¹⁰⁴ DLOUHÝ, Miloš. CasaPound Italia: Návrat a nástup historického fašismu?/CasaPound Italia: The return and rise of historical fascism?. *Politologická Revue* [online]. 2015, roč.21, č.1, s. 65-89. ISSN12110353. Dostupné z:

https://www.researchgate.net/publication/319181771_CasaPound_Italia_Navrat_a_nastup_historickeho_fasismu

2.1 Aktivní projevy hnutí

Sociální a ekonomická sféra

Současné vedení Casa Pound Italia navrhuje a zakládá si na vytvoření velkého a silného státu, který bude ochotný a schopný zajistit práci a sociální ochranu pro všechny Italy. Stát by měl disponovat dostatečně velkými pravomocemi. Cílem by bylo dotlačení podniků k podpoře národní ekonomiky. Globální kapitalismus, který je součástí soudobé ekonomiky, Casa Pound Italia odmítá. Obviňuje jej z tříštění národní pospolitosti.

Kritika lichvy a podpora práva na bydlení jsou klíčovými aspekty formace Casa Pound Italia. Hlavní představitel Gianluca Iannone považuje lichvu za nežádoucí, má za následek dluhy, nezaměstnanost a představuje tak ohrožení pro budoucí generace.¹⁰⁵ Mezi ekonomické elementární pilíře programu formace CPI patří zajištění bydlení pro italské rodiny, hospodářství, práce. Prioritou je solidarita s lidmi, kteří prožívají krizi díky ekonomickému systému. Ten národ navíc rozděluje do více od sebe vzdálených skupin. Dalším klíčovým bodem programu je znárodnění všech energetických podniků, nebo například vodáren, zemědělských družstev. To by dle CPI mohlo pomoci k potravinové a energetické soběstačnosti země.¹⁰⁶ Právo na bydlení se opírá o bytovou politiku, která by jasně zaručovala všem italským pracovníkům právo vlastnit svou nemovitost.¹⁰⁷ Ačkoliv se jeví předpokládaná ekonomická krize jako negativní jev, CPI pohlíží na krizi jako na velké pozitivum. V podstatě se tak „liberální hodnoty a materialismus, ve kterých byla konzumní společnost vychovávaná, den po dni stávají méně důvěryhodné a méně obhajitelné.“¹⁰⁸

¹⁰⁵ BARTLETT, Jamie aj. Populism in Europe: CasaPound. *Časopis* [online]. 2012, London: Demos. ISBN978-1-909037-21-2. Dostupné z:

http://www.demos.co.uk/files/477a_Populism_Italy_web.pdf?1349355822

¹⁰⁶ DLOUHÝ, Miloš. CasaPound Italia: Návrat a nástup historického fašismu?/CasaPound Italia: The return and rise of historical fascism?. *Politologická Revue* [online]. 2015, roč.21, č.1, s. 75. ISSN12110353. Dostupné z:

https://www.researchgate.net/publication/319181771_CasaPound_Italia_Navrat_a_nastup_historickeho_fasismu

¹⁰⁷ BARTLETT, Jamie aj. Populism in Europe: CasaPound. *Časopis* [online]. 2012, London: Demos. ISBN978-1-909037-21-2. Dostupné z:

http://www.demos.co.uk/files/477a_Populism_Italy_web.pdf?1349355822

¹⁰⁸ DLOUHÝ, Miloš. CasaPound Italia: Návrat a nástup historického fašismu?/CasaPound Italia: The return and rise of historical fascism?. *Politologická Revue* [online]. 2015, roč.21, č.1, s. 75. ISSN12110353. Dostupné z:

Většina programu CPI se věnuje především tematikou, která se zabývá státní kontrolou nad podnikáním, rozmanitostí služeb, ekonomickou výrobou. Prosazeno má být například znárodnění dopravního, telekomunikačního nebo i energetického sektoru a poněkud přísný dohled ministerstva zdravotnictví v činnostech farmaceutických firem.

Vize tzv. korporativního státu je pro CPI stále aktuální. Fašismus disponoval revolučními tendencemi, usiloval o společenské uskupení, které bude ostře vystupovat proti hodnotám moderny. Korporativistický fašistický systém fungoval na principu tradicionalistické organické jednoty a nastolení etnické pospolitosti. Tento systém je i systémem politickým a byl představen ve Veronské chartě. Veronská charta je základním dokumentem pro program CPI. Slouží jako návod k vybudování nové italské společnosti. Druh ekonomického systému je prosazován pracovním uskupením Blocco Lavoratori Unitario. Uskupení se pokouší dostat do řad dělníků, usiluje o propagaci ve firmách, celkově se snaží o vyzdvihování italských pracujících lidí. Jako nepřijatelný jev pro ekonomiku jsou společnosti, které expandují do zahraničí. Nabízí pracovní pozice cizincům a tím se dle uvážení CPI nepodílí na prosperitě současné Itálie. Řešením by mohlo být vystavení takových firem sankcím. Dále CPI prosazuje například povinný vstup do pracovních organizací nebo poskytování plnohodnotných smluv ze strany zaměstnavatele. Omezení nebo úplné zrušení polovičních nebo jinak flexibilních úvazků.¹⁰⁹

Oficiálně není hnutí homofobní, nicméně věří a odkazuje se na „tradiční“ rodinu. Rodina by měla být základní jednotkou národa. Zde se CPI prezentovala kampaní „Tempo di essere madri“ (v překladu „Je čas být matkami“). Cílem této kampaně

https://www.researchgate.net/publication/319181771_CasaPound_Italia_Navrat_a_nastup_historickeho_fasismu

¹⁰⁹ DLOUHÝ, Miloš. CasaPound Italia: Návrat a nástup historického fašismu?/CasaPound Italia: The return and rise of historical fascism?. Politologická Revue [online]. 2015, roč.21, č.1, s. 75. ISSN12110353. Dostupné z:

https://www.researchgate.net/publication/319181771_CasaPound_Italia_Navrat_a_nastup_historickeho_fasismu

je zkrácení pracovní doby pro matky, které by ale nemělo dopady na jejich celkový finanční příjem.¹¹⁰

Péče o matku a dítě je nedílnou součástí programu CPI. Stát by se měl zajímat o přirozenou natalitu, zvýšit ji aktivním propagováním podpory mateřství, postarat se o bezplatnou distribuci mléka a jiných zdravých potravin pro mládež. Poněkud optimistická je vize CPI k bezúročným půjčkám pro Italy a tedy i tak snazší zajištění bydlení. Nová představa státu by se zakládala na jejím financování z přísně progresivního zdanění příjmů, zároveň i z vyššího zdanění firem, které nejsou italské. Zároveň CPI usiluje o převedení bank pod kontrolu státu.¹¹¹

CPI se razantně postavila například proti veřejné obchodní společnosti Equitalia. Tato společnost má na starost výběr daní a je symbolem úsporných opatření pro Italy. Díky velmi razantním postojům vůči této společnosti se Equitalia stala terčem několika bombových útoků.¹¹²

Charakteristickým znakem pro CPI je důraz na fyzickou aktivitu a konfrontaci. Sportovní aktivity jsou pro ně velmi důležité. Tělo je chápáno jako „kult“. V tomto ohledu CPI nabízí svým členům nespočet sportovních aktivit (trekking, rugby, boj, box a bojová umění, parašutismus, vodní pólo, potápění, jízda na koni, jízda na motorce a hokej). Jedná se o jednu z metod, jak na sebe upozornit u mladých generací.¹¹³

Imigrace se nejeví jako primární problematika CPI, jako je tomu u ostatních krajně pravicových populistických stran (například u Danish People's Party). Argumenty proti imigraci jsou u CPI spíše ekonomické povahy, u většiny krajně pravicových

¹¹⁰ BARTLETT, Jamie aj. Populism in Europe: CasaPound. *Časopis* [online]. 2012, London: Demos. ISBN978-1-909037-21-2. Dostupné z: http://www.demos.co.uk/files/477a_Populism_Italy_web.pdf?1349355822

¹¹¹ DLOUHÝ, Miloš. CasaPound Italia: Návrat a nástup historického fašismu?/CasaPound Italia: The return and rise of historical fascism?. *Politologická Revue* [online]. 2015, roč.21, č.1, s. 75. ISSN12110353. Dostupné z:

https://www.researchgate.net/publication/319181771_CasaPound_Italia_Navrat_a_nastup_historickeho_fasismu

¹¹² BARTLETT, Jamie aj. Populism in Europe: CasaPound. *Časopis* [online]. 2012, London: Demos. ISBN978-1-909037-21-2. Dostupné z: http://www.demos.co.uk/files/477a_Populism_Italy_web.pdf?1349355822

¹¹³ BARTLETT, Jamie aj. Populism in Europe: CasaPound. *Časopis* [online]. 2012, London: Demos. ISBN978-1-909037-21-2. Dostupné z: http://www.demos.co.uk/files/477a_Populism_Italy_web.pdf?1349355822

populistických skupin se jedná spíše o důvody kulturní, nikoliv ekonomické. CPI vnímá imigraci jako vynucený výsledek globalizace s cílem zamezení ochrany vlastních občanů, což může vést k potlačování jejich práv a svobod.¹¹⁴

Konec vlády liberální demokracie je častým východiskem pro CPI. Kvalitativně by měla být nahrazena lepším systémem, systémem organické demokracie. CPI často poukazuje na problematiku liberální demokracie v oblasti pracovních pozic pro lid. „Ukázalo se, že liberální demokracie není schopna zajistit práci pro naše lidi, a tedy musí být nahrazena novou organickou demokracií. Casa Pound Italia prosazuje, aby v poslanecké sněmovně a senátu zasedaly pouze produktivní kategorie podle roky osvědčené fašistické praxe“. Korporativistické zřízení „zachrání Itálii před následky globalizace“.¹¹⁵

Na rozdíl od značné řady radikálně pravicových hnutí se Casa Pound Italia vymezuje jako pro-evropská organizace, ačkoliv tomu některé protestní aktivity mnohdy rozporují. Tato skutečnost spojuje CPI s tradicí neofašistické pravice, formované koncem 50. let. Neofašistické skupiny byly nadnárodními aktéry, navrhovaly typ evropského národního státu, který by byl založený na sdílení tradic a kultur. V tomto ohledu přidává CPI vizi celoevropského prostoru hospodářské a sociální soběstačnosti.¹¹⁶

V roce 2013 se sice CPI nevydařila účast voleb. Přineslo to skupině ale velkou mediální viditelnost, expanzi do několika různých regionů v Itálii. Ekonomické problémy nám jen dokazují, že jsou úrodnou půdou pro extrémně pravicové

¹¹⁴ BARTLETT, Jamie aj. Populism in Europe: CasaPound. *Časopis* [online]. 2012, London: Demos. ISBN978-1-909037-21-2. Dostupné z: http://www.demos.co.uk/files/477a_Populism_Italy_web.pdf?1349355822

¹¹⁵ DLOUHÝ, Miloš. CasaPound Italia: Návrat a nástup historického fašismu?/CasaPound Italia: The return and rise of historical fascism?. *Politologická Revue* [online]. 2015, roč.21, č.1, s. 75.]. ISSN12110353. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/319181771_CasaPound_Italia_Navrat_a_nastup_historickeho_fasismu

¹¹⁶ Froio, Caterina & Castelli Gattinara, Pietro & Albanese, Matteo. (2013). The appeal of neo-fascism in times of crisis. The experience of CasaPound Italia. *Fascism*. 2.. 10.1163/22116257-00202007. Str. 248

organizace, které prosazují a stále se odkazují na fašistickou agendu. Fašismus se může stát velmi účinným nástrojem pro extremistické organizace.¹¹⁷

Casa Pound Italia nám dokáže přiblížit přitažlivost fašistické interpretace krize v dobách ekonomické krize, zároveň tak dokazuje, jak se radikální pravicové skupiny snaží využít ekonomické krize k prosazení svých zájmů.¹¹⁸

Prosazování zájmů má svůj klíč v přístupu. Snaží se o nekonvenční formu angažovanosti. Vede skrze hudbu, sport, zájmy a smysl pro komunitu. Zakládá přibližně 15 knihoven, 20 hospod, rovněž také kulturní spolky. Politika je pro představitele a příznivce něco jako komunita. Důležité je vytváření sítě příznivců. Vazby mezi členy jsou pro CPI zásadním bodem k úspěchu. Nesoustředí se tak tedy explicitně na politiku jako takovou, buduje primárně kolektivní základnu.¹¹⁹

Své mládežnické křídlo má CPI pojmenované jako Blocco Studentesco. Jde o spolek, který působí primárně na vysokých a středních školách. Cílem je vzdělávání mládeže v oblasti politiky. Značně směřuje své příznivce k odporu vůči soukromým školám a byrokracie ve vzdělávání. Blocco Studentesco je zodpovědné za násilné konflikty v Piazza Navona. Zde byly podněcované nepokoje proti studentům zastávající levici.¹²⁰

Blocco Studentesco disponuje rozsáhlou členskou základnou, a to po celé Itálii. Sympatizantů v poslední době přibývá více a více. Mládežnické hnutí jde ruku v ruce s krajně pravicovou ideologií, dokonce překonává tradiční italské politické strany. Opět je to kvůli korupčním skandálům nebo konformní struktuře, která samozřejmě neoslovuje mladé lidi.¹²¹

¹¹⁷ Froio, Caterina & Castelli Gattinara, Pietro & Albanese, Matteo. (2013). The appeal of neo-fascism in times of crisis. The experience of CasaPound Italia. *Fascism*. 2.. 10.1163/22116257-00202007. Str. 257

¹¹⁸ Froio, Caterina & Castelli Gattinara, Pietro & Albanese, Matteo. (2013). The appeal of neo-fascism in times of crisis. The experience of CasaPound Italia. *Fascism*. 2.. 10.1163/22116257-00202007. Str. 257-258

¹¹⁹ BARTLETT, Jamie aj. *Populism in Europe: CasaPound. Časopis* [online]. 2012, London: Demos. ISBN978-1-909037-21-2. Dostupné z: http://www.demos.co.uk/files/477a_Populism_Italy_web.pdf?1349355822

¹²⁰ BARTLETT, Jamie aj. *Populism in Europe: CasaPound. Časopis* [online]. 2012, London: Demos. ISBN978-1-909037-21-2. Dostupné z: http://www.demos.co.uk/files/477a_Populism_Italy_web.pdf?1349355822

¹²¹ DLOUHÝ, Miloš. CasaPound Italia: Návrat a nástup historického fašismu?/CasaPound Italia: The return and rise of historical fascism?. *Politologická Revue* [online]. 2015, roč.21, č.1, s. 78.

Sebeprezentace a otázka násilí

Za poslední dobu se jedná o jedno z ne velmi jednoznačných a prvořadě, dle většiny odborníků, populistických uskupení v Evropě. Pozorujeme zde charismatického vůdce, což by mohlo mít svůj původ i ve fašismu, neofašismu. Svým přístupem však hnutí rovněž odkazuje na pravicový extremismus.¹²² Zprvu hnutí vystupovalo jako převážně sociální hnutí, nyní ho již spíše vnímáme jako politické hnutí. Důvodem tohoto přechodu by mohlo být především ignorování zásadních témat, které jsou podstatně blíže aktivistům a aktivistickým hnutím. Jedná se o témata jako globalizace, boj proti systému a ekonomice.

U Casa Pound Italia je zjevné, že kombinuje tradiční pravicové, ale i levicové přístupy, metody a symboly. I přes svou oddanost Mussolinimu pořádají akce spojené s osobnostmi levice, jako je Che Guevara nebo Peppino Impastato (komunista, jenž zemřel během boje s mafií na Sicílii). Nejasnosti formace můžeme spatřit i v kultuře nebo hudbě. Oficiální radiová stanice hnutí je Radio Bandiera Nera, kde bychom našli hudbu spojenou s tradiční pravíci. Rozpor vnímáme ale nejvíce v politické taktice. Na rozdíl od většiny současných extrémně pravicových uskupení, které se velmi distancují od „squattingu“ jako politické praxe, využila CPI „squattingu“ co by levicové taktiky, jako formu své politické angažovanosti.¹²³

Velmi nejasné je postavení hnutí vzhledem k následujícímu. Příznivci CPI odmítají uznat imigraci díky jejímu dopadu na ekonomiku. I tak ale o sobě prohlašují, že nejsou rasisté. Zároveň se distancují od antisemitismu, nicméně jsou velmi silnými odpůrci uznání Státu Izrael. Vyzdvihují tradiční rodinu a její hodnoty, ve většině

ISSN12110353. Dostupné z:

https://www.researchgate.net/publication/319181771_CasaPound_Italia_Navrat_a_nastup_historickeho_fasismu

¹²² BARTLETT, Jamie aj. Populism in Europe: CasaPound. *Časopis* [online]. 2012, London: Demos. ISBN978-1-909037-21-2. Dostupné z:

http://www.demos.co.uk/files/477a_Populism_Italy_web.pdf?1349355822

¹²³ BARTLETT, Jamie aj. Populism in Europe: CasaPound. *Časopis* [online]. 2012, London: Demos. ISBN978-1-909037-21-2. Dostupné z:

http://www.demos.co.uk/files/477a_Populism_Italy_web.pdf?1349355822

rozhovorů však podotýkají, že nejsou homofobní. CPI se snaží co nejvíce jevit jako nekonformní. ¹²⁴

Simone di Stefano, jakožto místopředseda a jeden z hlavních představitelů CPI vystupuje proti původní myšlence rasismu, konkrétněji tak k biologickému rasismu. Celé uskupení CPI působí velmi otevřeně k Italům, kteří mají původ v cizině. Klíčovým faktorem je pobyt v Itálii minimálně již v rámci druhé generace. Uskupení CPI se nevnímá rasisticky, přičemž aktivity spojené s rasismem odmítá a snaží se prezentovat jako hnutí, které nechce podnikat jakékoliv rasově motivované útoky nebo akce. Je rozdíl mezi tímto vystupováním a skutečnými aktivitami. Pokud se jedná o politickou praxi, často můžeme objevit myšlenky vystupující proti neevropským národům, přičemž členové CPI, podnikají kroky k utlačování imigrantů ze třetích zemí. ¹²⁵

Přístup CPI k zachování své legitimacy spočívá ve strategii „entrismo“. Snaží se o partnerství mezi italskou pravicovou mládeží a mediálním, politickým světem. Strategie slouží k ponechání statusu „outsidera“, přitom se snaží o ovlivnění politiky. ¹²⁶

Nesmíme zapomínat na to, že jde o aktivistické hnutí. CPI využívá veřejných protestů velmi často. Tyto protesty jsou v mnoha případech přímo autentické. Například u kampaně, která se vedla proti rostoucím cenám domů a bytů, aktivisté vyvěsily „škrtící se“ figuríny z mostů, jako symbol rodin uškrcené hypotékami. ¹²⁷ V aktivistickém jádru CPI, spatřujeme silné vazby na násilí a boj. Aktivističtí členové, kteří se označují za militanty, boj vyzdvihují a násilí dle jejich slov může

¹²⁴ BARTLETT, Jamie aj. Populism in Europe: CasaPound. *Časopis* [online]. 2012, London: Demos. ISBN978-1-909037-21-2. Dostupné z:

http://www.demos.co.uk/files/477a_Populism_Italy_web.pdf?1349355822

¹²⁵ DLOUHÝ, Miloš. CasaPound Italia: Návrat a nástup historického fašismu?/CasaPound Italia: The return and rise of historical fascism?. *Politologická Revue* [online]. 2015, roč.21, č.1, s. 78-79. ISSN12110353. Dostupné z:

https://www.researchgate.net/publication/319181771_CasaPound_Italia_Navrat_a_nastup_historickeho_fasismu

¹²⁶ BARTLETT, Jamie aj. Populism in Europe: CasaPound. *Časopis* [online]. 2012, London: Demos. ISBN978-1-909037-21-2. Dostupné z:

http://www.demos.co.uk/files/477a_Populism_Italy_web.pdf?1349355822

¹²⁷ BARTLETT, Jamie aj. Populism in Europe: CasaPound. *Časopis* [online]. 2012, London: Demos. ISBN978-1-909037-21-2. Dostupné z:

http://www.demos.co.uk/files/477a_Populism_Italy_web.pdf?1349355822

vyjadřovat očistný jev. Konat a jednat je jednou z předností hnutí k zavedeným stranickým strukturám.¹²⁸

Mezi lety 2004 až 2012 se zaregistrovaly hlášené akce CPI, z toho 15% bylo konfrontačních (tj. okupace opuštěných budov, blokády, nelegální demonstrace). Dalších 35% událostí zahrnovalo „lehčí“ formu násilí (hrozby, grafity, poškozování budov). Mezi „těžší“ formu násilí můžeme zařadit kolektivní násilí, pouliční střety, násilné činy v politických i nepolitických záležitostech. Naštěstí takových akcí u CPI není tolik. Akce CPI často souvisejí a cílí na ty protivníky, kteří jsou zapojeni do různých proti-hnutí.¹²⁹

Nejčastěji kladeným dotazem je bezpochyby otázka, zda je CPI násilnickým hnutím. CPI se pokouší o projevy spíše politické, ne násilnické až chuligánské. V zájmu CPI rozhodně není prokazovat se svou silou, snaží se o tzv. „tichou sílu“. V praxi se jedná o projevování zájmů v umírněnější formě, i tak ale CPI odmítá napadání svého legitimního práva. Jsou plně otevřeni dialogu. V případě, že je v zájmu politické přežití, neodmítají konfrontaci. Oficiálně tedy můžeme konstatovat, že násilí není podporováno, ale úplně není ani odmítáno, pokud by představovalo způsob přežití na politické scéně. V mnoha způsobech projevu si můžeme povšimnout značné opatrnosti členů CPI k otázce násilí.¹³⁰

¹²⁸ DLOUHÝ, Miloš. CasaPound Italia: Návrat a nástup historického fašismu?/CasaPound Italia: The return and rise of historical fascism?. *Politologická Revue* [online]. 2015, roč.21, č.1, s. 78-79. ISSN12110353. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/319181771_CasaPound_Italia_Navrat_a_nastup_historickeho_fasismu

¹²⁹ Castelli Gattinara, Pietro & Froio, Caterina. (2014). Discourse and Practice of Violence in the Italian Extreme Right: Frames, Symbols, and Identity-Building in CasaPound Italia. *International Journal of Conflict and Violence*. 8. 162.

¹³⁰ Castelli Gattinara, Pietro & Froio, Caterina. (2014). Discourse and Practice of Violence in the Italian Extreme Right: Frames, Symbols, and Identity-Building in CasaPound Italia. *International Journal of Conflict and Violence*. 8. 163

Způsoby jednání	%
Konvenční	15.3
Demonstrativní	23.1
Expresivní pojetí událostí	11.7
Konfrontační	14.7
Lehčí forma násilí	15.3
Těžší forma násilí	19.9
Celkem	100

(Zdroj: Castelli Gattinara, Pietro & Froio, Caterina. (2014). Discourse and Practice of Violence in the Italian Extreme Right: Frames, Symbols, and Identity-Building in CasaPound Italia.)

Hnutí na nás tedy působí jako hnutí „pololegitimního“ politického aktéra. Tohoto postavení v politice značně využívá. Projevy CPI v otázce násilí můžeme považovat za jeden z nástrojů, který ochrání skupinu při jeho vyjadřování a toto vyjádření tak ospravedlní. Pokud se jedná o nátlak ze strany vnějšího světa, zaujímá tak násilí dle slov CPI „nejušlechtilejší“ formu odporu vůči nepříteli. Odpor, v podobě násilných akcí se tak stává nejen prostředkem k přežití, ale i prostředkem k sebeurčení.¹³¹

CPI se tak snaží budovat konstrukci, kde je násilí víceméně oprávněné, ve smyslu seberealizace, síly a odvahy. Z pohledu hnutí jde o nutnost, která ochrání životně důležitý prostor. Je to způsob, jakým se hnutí staví proti represím.¹³²

Stigmatizace extrémních pravicových uskupení je zde ospravedlněno represí, kterou hnutí trpí. Použití násilí je zde z hlediska nutnosti přežití a obrany politického práva k vyjadřování svých politických názorů. Na toto se CPI zaměřuje

¹³¹ Castelli Gattinara, Pietro & Froio, Caterina. (2014). Discourse and Practice of Violence in the Italian Extreme Right: Frames, Symbols, and Identity-Building in CasaPound Italia. *International Journal of Conflict and Violence*. 8. 154-170.

¹³² Castelli Gattinara, Pietro & Froio, Caterina. (2014). Discourse and Practice of Violence in the Italian Extreme Right: Frames, Symbols, and Identity-Building in CasaPound Italia. *International Journal of Conflict and Violence*. 8. 163.

a svým způsobem tak odvrací pozornost od vlastního používání politického násilí.

133

Některé prvky projevů násilí můžeme zpozorovat v interpretaci jazyka v člancích, textech, písničkách apod. Zde ale CPI považuje tyto formy jako základní nástroj k posílení přátelství a solidarity mezi svými členy. Estetické symboly jsou často orientovány na fašistickou minulost. Díky tomu, že hnutí CPI značně rozlišuje své interní a externí taktiky a strategie, je schopno vyhovět otázce legitimity, ale zároveň si dokáže zachovat svůj odkaz na fašistický kult násilí. ¹³⁴

Některé studie dokazují, že násilné praktiky hrají důležitou roli v případě formování skupiny CPI a zdůvodňují tak ideologickou tendenci. Většina praktik, které propojují členy skupiny, jsou založeny na násilí. Zdá se, že CPI využívá různé formy násilných praktik jako agregátory mezi militanty a především k projevení sounáležitosti a pochopení kolektivity v této komunitě. ¹³⁵

Násilné akce ze strany CPI se ve většině případech týkají proti orgánům veřejné moci a rovněž i proti oponentům, které CPI ráda konfrontuje. Protestní akce jsou jak legální, tak i nelegální a často zahrnují symbolické nebo fyzické násilí. V roce 2008 se CPI zapojuje do střetů s levicovými studentskými hnutími v Římě. Rovněž CPI uskutečnila několik nezákonných akcí proti EU, a to v roce 2013. Tyto akce následně vedly k zatčení několika osob. ¹³⁶

¹³³ Castelli Gattinara, Pietro & Froio, Caterina. (2014). Discourse and Practice of Violence in the Italian Extreme Right: Frames, Symbols, and Identity-Building in CasaPound Italia. *International Journal of Conflict and Violence*. 8. 164.

¹³⁴ Castelli Gattinara, Pietro & Froio, Caterina. (2014). Discourse and Practice of Violence in the Italian Extreme Right: Frames, Symbols, and Identity-Building in CasaPound Italia. *International Journal of Conflict and Violence*. 8. 168

¹³⁵ Castelli Gattinara, Pietro & Froio, Caterina. (2014). Discourse and Practice of Violence in the Italian Extreme Right: Frames, Symbols, and Identity-Building in CasaPound Italia. *International Journal of Conflict and Violence*. 8. 168

¹³⁶ Pirrò, Andrea & Castelli Gattinara, Pietro. (2018). Movement parties of the far right: The organization and strategies of nativist collective actors. Dostupné z: *An International Quarterly*. 23. 367-383

CPI se snaží uchopit násilí jako nelegitimní politický nástroj, jako tomu je u většiny extrémně pravicových uskupení. Jedná se o nástroj, který slouží k sebeobraně. Je důležitým krokem k vypořádání se s hrozbou velmi tísnivého prostředí.¹³⁷

Z hlediska CPI zde tedy existují tři dimenze pojetí násilí. V první řadě pojetí násilí jako prostředek k obraně cílů CPI. Uskupení je vždy připraveno jednat, v případě potřeby. V druhé řadě můžeme hovořit o uchopení násilí jako loajalitu k uskupení, obrana vůči útlaku na politické scéně. Často je toto vyjadřováno v knihách, písničkách a jiných kulturních nebo mediálních podobách. V poslední řadě souvislost násilí a budování národní identity. Zpravidla se projevuje v jazyce, ve spoustě interview s aktivisty.¹³⁸

Internet, média a sociální sítě

CPI hodnotíme jako novodobou organizaci se silnou sledovaností zejména u mladých jedinců. Oblast politiky se v tomto století značně posunula dále, šíření ideologií a politických postojů je nyní mnohem snazší, než tomu bylo kdysi. Internet a média jsou pro CPI tedy užitečným nástrojem, kde oslovit a shromáždit své příznivce.

CPI vyniká uměním kombinovat sociální sítě a politickou participaci jako hybridní přístup k získání politické, mediální podpory a viditelnosti. Taktika se čas od času mění, v závislosti na aktuálních trendech.¹³⁹

Jako novodobé hnutí je CPI odborníkem na politickou angažovanost v oblasti sociálních médií. Snaží se o atraktivní oslovování jedinců pomocí různých sloganů, hudby, online rádia, online televizní stanice, časopisy, webové stránky, facebookové stránky, Twitter, Instagram. Nově je dostupná i vlastní mobilní aplikace, shromažďující nejaktuálnější články, Tweety, videa a fotografie. Žijeme v době, kdy je v módě poslech tzv. „podcastů“. Může se jednat o různé rozhovory s představiteli hnutí. Pro mládež je dnes tedy velmi snadné dostat se k co

¹³⁷ Castelli Gattinara, Pietro & Froio, Caterina. (2014). Discourse and Practice of Violence in the Italian Extreme Right: Frames, Symbols, and Identity-Building in CasaPound Italia. *International Journal of Conflict and Violence*. 8. 168

¹³⁸ Froio, Caterina & Castelli Gattinara, Pietro & Bulli, Giorgia & Albanese, Matteo. (2020). *CasaPound Italia: Contemporary Extreme-Right Politics*.

¹³⁹ Froio, Caterina & Castelli Gattinara, Pietro & Bulli, Giorgia & Albanese, Matteo. (2020). *CasaPound Italia: Contemporary Extreme-Right Politics*

nejaktuálnějšími informacím o hnutí. Mobilní aplikace je rozhodně velmi přehledně zpracována, využívá nejmodernější technologie a grafiku, nicméně je dostupná pouze v italském jazyce.

Internetové a mediální prostředí je ale také šikovným nástrojem pro nekontrolovatelnou diskusi extrémně pravicových názorů. Webové sítě jsou plné extrémních názorů na imigraci, antisemitismus, národní identitu a nacionalismus, a to přímo z řad svých příznivců.¹⁴⁰

Cílem CPI je vždy zaujmout a rozšířit mediální pozornost. Zároveň tak legitimizovat skupinu a rozšířit tak svou politickou angažovanost.¹⁴¹ Vzhledem k tomu, že je pro mladé jedince CPI velmi atraktivní díky své činnosti na sociálních sítích, je tedy rovněž v hledáčku i u italských domácích medií (ale samozřejmě nejen u nich, ale i mnoha zahraničních medií).

Několika respondentům na Facebookové platformě byla položena otevřená otázka, z jakého důvodu podpořili Casa Pound Italia právě na internetu. Celkem na dotaz odpovědělo 192 lidí. V následující tabulce je přehled různých kategorií, které se použily ke klasifikaci odpovědí. Výsledkem je přehled nejčastějších důvodů, proč lidé podporují Casa Pound Italia online.¹⁴²

¹⁴⁰ BARTLETT, Jamie aj. Populism in Europe: CasaPound. *Časopis* [online]. 2012, London: Demos. ISBN978-1-909037-21-2. Dostupné z: http://www.demos.co.uk/files/477a_Populism_Italy_web.pdf?1349355822

¹⁴¹ Froio, Caterina & Castelli Gattinara, Pietro & Bulli, Giorgia & Albanese, Matteo. (2020). CasaPound Italia: Contemporary Extreme-Right Politics

¹⁴² BARTLETT, Jamie aj. Populism in Europe: CasaPound. *Časopis* [online]. 2012, London: Demos. ISBN978-1-909037-21-2. Dostupné z: http://www.demos.co.uk/files/477a_Populism_Italy_web.pdf?1349355822

	Muž (%)	Žena (%)	16- 20 (%)	21- 25 (%)	26- 30 (%)	31- 40 (%)	41- 50 (%)	51+ (%)	Celkem (%)
Skupinové hodnoty	50	56	52	48	49	49	53	61	51
Jiné	23	22	31	19	19	22	20	17	22
Integrita	16	27	15	17	25	17	15	22	17
Rozčarování, deziluze	13	10	7	13	13	19	15	4	12
Identita	6	0	5	3	6	10	5	0	6
Anti-imigrace	1	0	0	3	0	0	0	0	1
Ekonomika	1	0	0	0	0	2	0	0	0
Anti-islám	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Anti-EU	0	0	0	0	0	0	0	0	0

(Zdroj: BARTLETT, Jamie aj. Populism in Europe: CasaPound. *Časopis* [online]. 2012, London: Demos. ISBN978-1-909037-21-2. Dostupné z: http://www.demos.co.uk/files/477a_Populism_Italy_web.pdf?1349355822)

	Muži (%)	Ženy (%)	Pod 30 (%)	Nad 30 (%)	Celkem (%)
Ztráta kulturní a národní identity	62	67	64	55	63
Plýtvání penězi	47	50	49	41	48
Nedostatečná kontrola na vnějších hranicích	47	46	47	42	46
Byrokracie	34	29	33	34	33
Svoboda práce, vzdělání, cestování	32	32	32	28	32

(Zdroj: BARTLETT, Jamie aj. Populism in Europe: CasaPound. *Časopis* [online]. 2012, London: Demos. ISBN978-1-909037-21-2. Dostupné z: http://www.demos.co.uk/files/477a_Populism_Italy_web.pdf?1349355822)

Na platformě Facebook mají příznivci Casa Pound Italia často negativní názory na EU. V tabulce vidíme, že ve srovnání s italskou širokou veřejností, byli dotazováni Italové podporující CPI na Facebooku výrazně proti EU z důvodu ztráty národní identity. 63 % oproti 12 % italské široké veřejnosti. Dále plýtvání penězi (48% vs. 16% široké veřejnosti). Byrokracie (33% vs. 7%). Nedostatečná kontrola vnějších hranic (46% oproti 9%).¹⁴³

2.2 Politická scéna

Spojování s rebelským „undergroundem“ se již uskupení Casa Pound Italia nelíbí. V posledních projevech se snaží o větší serióznost. Spolupráce s některými dalšími organizacemi začínají být mnohem viditelnější. Hnutí CPI je v současnosti spojováno především s Ligou Severu (Lega Nord), kde je v čele rovněž velmi charismatický vůdce, velice známý Matteo Salvini. Velice pokrokové bylo pro CPI zúčastnění se parlamentních voleb.

CPI disponuje značně hierarchickou strukturou, nicméně vedení oficiálně ztělesňuje Lannone, jakožto národní prezident a zakladatel CPI. Zároveň je velmi uznávanou a známou osobou z prostředí italské extrémní pravice. Záležitosti CPI v současnosti deleguje na viceprezidenta hnutí, který rovněž kandiduje v místních i celostátních volbách.¹⁴⁴ Současná krajně pravicová italská scéna usiluje o přízeň voličů v demokratických volbách. Za fašistické nebo neofašistické uskupení v současné Itálii považujeme:

- Movimento Fascismo e Libertà – Partito Socialista Nazionale (Hnutí fašismus a svoboda – Národně socialistická strana),
- Movimento Sociale Fiamma Tricolore (MSFT, Sociální hnutí Tříbarevný plamen),
- Forza Nuova (FN, Nová síla),
- CasaPound Italia (CPI).

¹⁴³ BARTLETT, Jamie aj. Populism in Europe: CasaPound. *Časopis* [online]. 2012, London: Demos. ISBN978-1-909037-21-2. Dostupné z: http://www.demos.co.uk/files/477a_Populism_Italy_web.pdf?1349355822

¹⁴⁴ Pirrò, Andrea & Castelli Gattinara, Pietro. (2018). Movement parties of the far right: The organization and strategies of nativist collective actors. Dostupné z: *An International Quarterly*. 23. 367-383

I přes to, že pro CPI parlamentní volby v roce 2013 nedopadly optimálně, rozhodně tak přispěly k rozšíření povědomí o tomto uskupení. V senátních volbách obdržela CPI 0,13% hlasů, v parlamentních 0,14% hlasů. I přes to však CPI skončila lépe, než tradiční krajně pravicové strany v Itálii. CPI se v tom roce neprojevovalo jako relevantní konkurenční hnutí v italském stranickém systému. Komunikační strategie CPI velmi silně po volebním výkonu upoutala mediální pozornost. Zároveň i z pohledu národních voleb, CPI vede v radikální pravici ve střední Itálii. Ve střední Itálii získává dokonce CPI mnohem více hlasů, než například italská Forza Nuova a Fiamma Tricolore, což jsou dvě tradiční strany, které zabírají prostor radikální pravice v Itálii.¹⁴⁵

Liga Severu, která je považována za tzv. regionalistickou skupinu, se nyní těší z podpory aktivistů CPI. Salvini se rovněž prezentoval myšlenkou založení společné „Národní fronty pro Itálii“, ke které se CPI vyjádřila velmi solidárně a s cílem podpory tohoto projektu. Další významnou osobností je Mario Borghezio, který je bývalým členem teroristické organizace Ordine Nuovo. I tento veterán neofašistické italské scény a nyní europoslanec za Ligu Severu projevuje velmi značnou přízeň uskupení CPI.¹⁴⁶

Casa Pound Italia je velmi často spojována se třemi italskými nejznámějšími neofašistickými tendencemi - Destra Sociale (Sociální Pravice), Ordine Nuovo (Nový Řád), Nouvelle Droite (Nová Pravice).¹⁴⁷

Destra Sociale, která byla zároveň interní skupinou Movimento Sociale Italiano, disponuje myšlenkou vybudování kulturní tendence, zdůrazňování silného státu, který je schopný se postarat o své občany od narození po úmrtí. V tomto chápání se očekává, že bude hnutí dominantní vůči ekonomice státu. Podobně je tomu právě i u CPI, která rovněž vyzývá k silnějšímu státu, který by chránil občany před

¹⁴⁵ Froio, Caterina & Castelli Gattinara, Pietro & Albanese, Matteo. (2013). The appeal of neo-fascism in times of crisis. The experience of CasaPound Italia. *Fascism*. 2. 234-258.

¹⁴⁶ DLOUHÝ, Miloš. CasaPound Italia: Návrat a nástup historického fašismu?/CasaPound Italia: The return and rise of historical fascism?. *Politologická Revue* [online]. 2015, roč.21, č.1, s. 65-89. ISSN12110353. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/319181771_CasaPound_Italia_Navrat_a_nastup_historickeho_fasismu

¹⁴⁷ Froio, Caterina & Castelli Gattinara, Pietro & Albanese, Matteo. (2013). The appeal of neo-fascism in times of crisis. The experience of CasaPound Italia. *Fascism*. 2. 234-258.

například nadvládou bank nebo mezinárodního finančního systému. Prosazuje tedy sociální tendence čerpající ze sociální doktríny v rámci Italské Sociální Republiky.¹⁴⁸

Poněkud složitější propojení vidíme u CPI a Ordine Nuovo. Ordine Nuovo bylo založeno několika militanty MSI, kteří později se stranou nesouhlasili a to hned z několika důvodů. Nejpodstatnějším bylo uznání NATO. Skupina si vytvořila smysl pro militantnost, důraz byl kladen na násilné akce a projevy, zejména proti odpůrcům. Několik militantů bylo obviněno z radikálních teroristických aktivit, proto je pro CPI velmi obtížné projevit podporu této tradici. Přívrženci CPI ale uznávají tradici z důvodu „vnitřního smyslu“, vyzdvihují původ v historii, revoluci.¹⁴⁹

Zkušenosti a praxe ze strany Nouvelle Droite je pro CPI velmi podstatná a přínosná. Toto protestní hnutí se pokusilo renovovat pravici a připojili k ní zajímavá témata jako ekologie, federalismus, antiimperialismus a další. S touto souvislostí se CPI k hnutí přidává, přebírá některé její ideologické rysy a značně se opírá o antiamerické preference. Čerpá zde i myšlenky související s ochranou životního prostředí nebo ekologii.¹⁵⁰

CPI v politice řeší především progresivní zhoršování zastupitelských institucí liberální demokracie, těží zde ze vzájemných vztahů mezi zhoršujícími se ekonomicko-sociálními podmínkami.¹⁵¹ Je skutečně zajímavé pozorovat uskupení CPI jako skupinu, která se prvotně vyznačovala a zviditelnila ve většině případů svým nekonvenčním repertoárem. Především díky akcím demonstrativní povahy, protesty, okupacemi státních budov – jako reakce na krizi spojenou s bydlením. Zprvu sociálně orientovaná skupina dosáhla tendence volební soutěživosti. Zde využívá klasické nástroje stranických aktivit (rozdávání letáků, sbírání podpisů,

¹⁴⁸ Froio, Caterina & Castelli Gattinara, Pietro & Albanese, Matteo. (2013). The appeal of neo-fascism in times of crisis. The experience of CasaPound Italia. *Fascism*. 2. 234-258.

¹⁴⁹ Froio, Caterina & Castelli Gattinara, Pietro & Albanese, Matteo. (2013). The appeal of neo-fascism in times of crisis. The experience of CasaPound Italia. *Fascism*. 2. 234-258.

¹⁵⁰ Froio, Caterina & Castelli Gattinara, Pietro & Albanese, Matteo. (2013). The appeal of neo-fascism in times of crisis. The experience of CasaPound Italia. *Fascism*. 2. 234-258.

¹⁵¹ Froio, Caterina & Castelli Gattinara, Pietro & Albanese, Matteo. (2013). The appeal of neo-fascism in times of crisis. The experience of CasaPound Italia. *Fascism*. 2. 234-258.

propagace a získávání finančních prostředků, aj.). Politická aktivita se následně promítá i do útoků a střetů soupeřících kandidátů.¹⁵²

Propuknutí hospodářské krize umožnilo CPI k solidárním akcím, kam můžeme zahrnout distribuci potravin, pomoc italským rodinám, zaopatření daňové bezplatné služby, zaopatření zdravotnické bezplatné služby a zřízení jednotky civilní ochrany. Přímé akce se uskutečnily i v protiuprchlických blokáдах. Aktivisté se účastnili hlídkování v zadržovacích centrech a v neposlední řadě opět podnikli squatty budov, které byly původně určené pro migranty.¹⁵³

V italských volbách v roce 2018 CPI nedosáhla více jak 1% hlasů. Nikdy nezískala křeslo v národním parlamentu a ani v parlamentu EU. I přes to však skupina CPI učinila témata krajní pravice rutinnější a učinila obavy z historického fašismu spíše triviální.

Nesouhlas CPI s nadnárodními strukturami jsou zjevné. Nejedná se ale nejen o klasické organizace, jako obchodní korporace, ale i vojenské pakty. Zde stojí za zmínku odpor vůči Severoatlantické alianci. NATO by mělo v Evropě nahradit vlastní autonomní vojenské velení. Jsou pro zrušení veškerých cizích vojenských základen na italském území. Dle názorů uskupení CPI je samotná Evropská Unie jen pouhým nástrojem, konkrétně neoliberalního kapitalismu. Usiluje tedy o osvobození národů od této organizace, což má zastavit i problematiku migrace.¹⁵⁴

¹⁵² Pirrò, Andrea & Castelli Gattinara, Pietro. (2018). Movement parties of the far right: The organization and strategies of nativist collective actors. *Mobilization: An International Quarterly*. 23. 367-383

¹⁵³ Pirrò, Andrea & Castelli Gattinara, Pietro. (2018). Movement parties of the far right: The organization and strategies of nativist collective actors. *Mobilization: An International Quarterly*. 23. 367-383

¹⁵⁴ DLOUHÝ, Miloš. CasaPound Italia: Návrat a nástup historického fašismu?/CasaPound Italia: The return and rise of historical fascism?. *Politologická Revue* [online]. 2015, roč.21, č.1, s. 65-89. ISSN12110353. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/319181771_CasaPound_Italia_Navrat_a_nastup_historickeho_fasismu

Aktuálně se CPI v politice zaobírá velmi specifickými tématy. Patří sem:

- Otázka silného sociálního státu,
- Ochrana italské i evropské suverenity,
- Odpor vůči kapitalismu, ekonomice, volného trhu a globalizaci,
- Reforma politického státu pomocí korporativní alternativy,
- Odpor vůči imigraci,
- Ekologie, ochrana životního prostředí.

Ve svém politickém programu CPI zmiňuje morální politickou a ekonomickou jednotu. Stát, který je duchovní a morální entitou. Jejím prvním úkolem bude znovu potvrdit a znovu získat suverenitu, autonomii ohroženou silnými soukromými a internacionalistickými mocnostmi. Za svého nepřítel a nepřítel národa CPI považuje vše, co staví soukromé zájmy před obecné dobro. Čili každé individualistické a oligarchické pojetí státu. Rovněž vše, co vede k znehodnocení lidu a jeho kultury. Za svého přítele a přítele národa považují každého, kdo jedná v zájmu italského lidu a kdo si bere k srdci jeho osud, krásu a společenskou důstojnost.¹⁵⁵ Výše uvedená politická témata můžeme rozčlenit do podkategorií. Tyto podkategorie jsou základními pilíři, o které se CPI zajímá, které podporuje a v současnosti prosazuje.

1. Veřejná kontrola bank,
2. Omezená a regulovaná evropská obchodní zóna,
3. Rozvoj rozmanitosti, mimo multirasovou společnost,
4. Zaměstnání jako sociální povinnost,
5. Ochrana společných zdrojů a strategických odvětví,
6. Sociální práva,
7. Právo na mateřskou dovolenou a právo na život,
8. Energetická suverenita,

¹⁵⁵ Casa Pound Italia: Il Programma [online]. 2017. Dostupné z: www.casapounditalia.org

9. Vlastnická práva k domu prostřednictvím sociální hypotéky („mutuo sociale“),
10. Státem financované školy,
11. Nekonformní ekologie,
12. Svobodná kultura,
13. Skutečná spravedlnost,
14. Obranu italské národní suverenity,
15. Skutečná politická funkčnost a efektivita,
16. Skutečná realizace ústavy,
17. Suverénní pravomoc, vystupování proti policejnímu státu,
18. Politika v duchu národní střízlivosti.¹⁵⁶

2.3 CPI a pandemie SARS-CoV-2

Pandemie SARS-CoV-2 se stala v Itálii primárním bodem v politické agendě a veřejné debatě. Podstatně nahradila jiná existující témata, jako je například imigrace, která je krajně pravicové agendě bezpochyby velmi blízká. Situace vzniklá s touto pandemií přispěla do problematiky extrémní pravice a to nejen pro Casa Pound Italia, ale i například pro uskupení Forza Nuova. Extrémní pravice dokázala propojit výskyt koronaviru s otázkou problematiky veřejného zdraví. Postoje vlády k uchopení koronavirové problematiky umožnily silné politické reakce extrémní pravici. Toto téma, které značně předčilo téma imigrace a jiné, často spojují s nouzí o zdraví a jeho ochranu. Zdraví se zde tedy řadí na prvotní příčky, stejně jako třeba suverenita státu nebo nacionalismus.¹⁵⁷

Pro samotnou Itálii byla značně kritická prvotní vlna pandemie. Hlavní roli zde tedy sehrálo načasování mobilizace extrémní pravice, která zapříčinila jednu z hlavních podstat uchopení pandemie a sice přijetí existence pandemie a na straně druhé její popření a vyvrácení nebezpečí. Ačkoliv koronavirová pandemie vzbudila u italské krajní pravice politický zájem, i tak se tyto politické strany rozhodli

¹⁵⁶ Casa Pound Italia: Il Programma [online]. 2017. Dostupné z: www.casapounditalia.org

¹⁵⁷ FRAZZETTA, Federica. *“The mask is (not) a gag”: how CasaPound Italia and Forza Nuova politicized Covid-19 pandemic.* 1 [online]. 15 [cit. 2022-01-25]. Dostupné z: www.ecpr.eu

zpolitizovat stav nouze odlišně. A to i navzdory tomu, že patří do „stejně politické rodiny“. Pandemie rozhodně nepomohla těmto stranám vybudovat spojenectví, a tak je nadále roztržštěná.¹⁵⁸

Již ve chvíli, kdy se prvotně Covid-19 v Itálii registroval, stal se důležitou součástí mediální a veřejné debaty. I přes katastrofální dopady tohoto onemocnění (o kterých nebylo až takové značné povědomí u široké veřejnosti) většina institucí vyzývala lid nebát se setkávat s čínskými obyvateli. Toto se dělo z důvodu vyhnout se obav z rasismu. Komunikační kampaň Milána zároveň vyzvala lid, aby se nebáli a pokračovali ve svých zvycích jako běžně. I tak se ale v Itálii, především na severu, objevily ohniska nákazy a pandemii tak začala být věnována primární pozornost, dochází k zákazu pohybu a výjezdu. Nákaze se tak věnovala mimořádná pozornost, toto zvýšilo i vysoké riziko úmrtí, vysoká míra infekcí a především nedostatek znalostí o viru. Tak jako i v jiných zemích se stala Pandemie jedinečným zdravotním, ale i politickým problémem. Primární otázky souvisely s nedostatečností zdravotního systému při řešení této mimořádné události, rozhodovací a řídicí schopnosti vlády (vyhlášený nouzového stavu s častým prodlužováním), obavy ze vzniku hospodářské krize, ekonomická pomoc, sociální nouze a v poslední řadě rovněž obavy spojené se vznikem restriktivních opatření.¹⁵⁹

V počátcích Pandemie zmizela krajní pravice doslova z veřejné debaty a politické scény. Strach i nejistota posílila současnou vládu o dosažení vysoké úrovně důvěry u obyvatelstva. Pro tuto analýzu jsou zmíněny dvě hnutí italské extrémní pravice (Forza Nuova a Casa Pound Italia). Obě dvě organizace jsou velmi známé pro své vystupování v médiích v celostátním rozměru, kam patří například internetové stránky, nahrávání zpráv, dokumentů. Ale rovněž i sociální sítě. Forza Nuova postupem času značně radikalizovala svou politickou taktiku a strategie,

¹⁵⁸ FRAZZETTA, Federica. *“The mask is (not) a gag”: how CasaPound Italia and Forza Nuova politicized Covid-19 pandemic.* 1 [online]. 15 [cit. 2022-01-25]. Dostupné z: www.ecpr.eu

¹⁵⁹ FRAZZETTA, Federica. *“The mask is (not) a gag”: how CasaPound Italia and Forza Nuova politicized Covid-19 pandemic.* 1 [online]. 15 [cit. 2022-01-25]. Dostupné z: www.ecpr.eu

zatímco Casa Pound Italia v posledních letech zmírnila své formy jednání a využívá více nekonvenčních forem jednání.¹⁶⁰

Forza Nuova

Náměstek tajemníka uskupení Forza Nuova přistupuje ke koronavirové situaci jednoznačně. Dle jeho slov je situace nástrojem, který pomůže při budování nového globálního řádu. V tomto globálním řádu a novém scénáři by měla Čína držet veškerou moc a svět by se měl upínat na technologický rozvoj a kontrolu společnosti. Samotnou pandemii považuje „první globální válku“ v historii lidstva. Forza Nuova přisuzuje jeho vysokou smrtelnost díky postupnému zhoršování veřejného zdravotnictví. Dle jeho tvrzení současná vláda není schopna zaručit potřebnou péči, díky její úsporné politice. Forza Nuova zároveň často hovoří o pandemii viru jako o „chřipce“ nebo „pneumonie“. Nedůvěřují úředníkům, odmítají způsob, kterým jsou shromažďována data. Uskupení podporuje lékaře a jedince a hnutí, kteří vyjadřují značné pochybnosti o viru. Kritika viru je tedy vyjádřena ve dvou souvislostech: odmítnutí restriktivních opatření, přiblížení se popíračům koronaviru. Opatření zde považuje za zbytečné a za poškozující lidské zdraví.¹⁶¹

Tzv. „lockdown“, jakožto jedno z těchto restriktivních opatření, je považován FN za zbytečnost, ale i za nebezpečí pro veřejné zdraví a ekonomiku. Je tomu tak v návaznosti se snížením úrovně kvality obyvatelstva v důsledku uzavřená výrobních odvětví, nedostatek zdrojů. Slogan FN zní tedy: „V Itálii lidé neumírají na pandemii, ale na nezaměstnanost, dluhy a hladomor“.¹⁶²

Prvky radikálnosti můžeme zaznamenat především u porušování pravidel během „lockdownu“. Zároveň tak FN k těmto porušováním vyzývá a nabádá lid. Porušit zákon je tak způsob, jak by se dalo čelit hrozbě nastupující „zdravotní“ diktatury. I tak tedy FN pořádá služby, pochody, události a shromažďovací akce. Vystupují tak nejen proti současné vládě, ale i proti aktivitám a postojům Evropské unie. Zde například pálí vlajku EU. FN se s ohledem na pandemii prohlašuje za jediné

¹⁶⁰ FRAZZETTA, Federica. *“The mask is (not) a gag”: how CasaPound Italia and Forza Nuova politicized Covid-19 pandemic*. 1 [online]. 15 [cit. 2022-01-25]. Dostupné z: www.ecpr.eu

¹⁶¹ FRAZZETTA, Federica. *“The mask is (not) a gag”: how CasaPound Italia and Forza Nuova politicized Covid-19 pandemic*. 1 [online]. 15 [cit. 2022-01-25]. Dostupné z: www.ecpr.eu

¹⁶² FRAZZETTA, Federica. *“The mask is (not) a gag”: how CasaPound Italia and Forza Nuova politicized Covid-19 pandemic*. 1 [online]. 15 [cit. 2022-01-25]. Dostupné z: www.ecpr.eu

ultrapracvicové uskupení, které na tyto jevy značně poukazuje a snaží se vybudovat kolektivitu s jinými organizacemi, se kterými se například účastní protestních aktivit (Verona, Brescia, Varese, Lazio). Nejen, že se FN snaží kritizovat vládu, kritizuje i její opozici za umírněný přístup vůči ní. Symbolem se stává rouška, dle příznivců FN jsou lidé s rouškou jen lidé bez práva na vyjádření a názorů. Negativní postoj FN zaujímá i vůči EU. Podle uskupení by situaci se zvládnutím ekonomické a sociální situace mohlo vyřešit vystoupení z EU a schopnost soběstačnosti. Ze všech aktivit ale můžeme usoudit, že se FN snaží spíše protestovat, než-li navrhnout některé kroky konkrétní politiky.¹⁶³

Casa Pound Italia

Podobně jako FN i CPI považuje vládu odpovědnou za začátek vývoje pandemie v Itálii. Liberální ekonomický systém dle jejich slov není schopný situaci řešit. Jsou zodpovědní za cirkulaci viru. Poukazuje na problematiku spojenou se včasným uzavřením hranic s Čínou a pro nedostatek omezujících kroků a opatření během zhoršování situace. K „lockdownu“ CPI vystupuje ve dvou činnostech. Distribucí jídla ve spoustě italských městech a organizací distribuce potravin a ochranných prostředků jako roušky, rukavice, dezinfekce apod.¹⁶⁴

Dle CPI se pozornost i přes pandemickou situaci věnuje imigraci, než-li Italům. Hnutí tak organizuje některé formy aktivní solidarity a útočí na národní vládu. Italskou vládu značně kritizuje za ekonomickou zhoršující se situaci a s tím spojené ekonomické otázky. Viní vládu za špatné rozdělování ekonomické pomoci a za opožděné reakce na ekonomické důsledky pandemie.¹⁶⁵

Evropskou Unii CPI hodnotí jako organizaci zodpovědnou za současnou krizi v Itálii v návaznosti na předchozí politiku a členění hospodářské krizi v letech 2008-

¹⁶³ FRAZZETTA, Federica. *“The mask is (not) a gag”: how CasaPound Italia and Forza Nuova politicized Covid-19 pandemic.* 1 [online]. 15 [cit. 2022-01-25]. Dostupné z: www.ecpr.eu

¹⁶⁴ FRAZZETTA, Federica. *“The mask is (not) a gag”: how CasaPound Italia and Forza Nuova politicized Covid-19 pandemic.* 1 [online]. 15 [cit. 2022-01-25]. Dostupné z: www.ecpr.eu

¹⁶⁵ FRAZZETTA, Federica. *“The mask is (not) a gag”: how CasaPound Italia and Forza Nuova politicized Covid-19 pandemic.* 1 [online]. 15 [cit. 2022-01-25]. Dostupné z: www.ecpr.eu

2010, která přinesla systému rozpad veřejného zdravotnictví a to v důsledku škrťů v primárních službách.¹⁶⁶

CPI navrhuje některé přístupy k uchopení problematiky a jak čelit ekonomickým i zdravotním problémům. Stát musí přijmout veškerá ekonomická rozhodnutí. Uskupení prosazuje silný stát, který znárodní výrobní sektory důležité k vyřešení zdravotních potíží. Jedná se o plicní ventilátory, osobní ochranná zařízení, tampony, hygiena aj.). Cílem je finanční suverenita a oběh financí. CPI odmítá Evropský měnový systém a vyhrožuje porušením jeho pravidel. CPI oslovuje vládní opozici k navrácení do parlamentu ve stylu postavení se proti rozhodnutím, které považují za špatné (jako například aktivace EMS). Určitou formu protestního chování můžeme zpozorovat ve chvíli, kdy představitel CPI Simone di Stefano hovoří živě na Facebooku poblíž parlamentu, ačkoliv je období karantény.¹⁶⁷

CPI sice vyhrožovala prolomením „lockdownu“, nicméně to nikdy ve skutečnosti neudělala. I během některých protestů nebo akcí se CPI rozhodla dodržovat vládní pravidla, aniž by porušovala zákon. Vládní opozici rovněž vyzývá k tomu, aby je posunula zpět do parlamentu, kde by CPI mohla následně posílit svou politickou činnost.¹⁶⁸

CPI se zasloužila o vznik několika seskupení pod názvem „Mascherine Tricolori“ (Tříbarevné masky). V souvislosti s Facebookovou stránkou pořádají protesty. Zde mají demonstranti roušku, stojí vhodně rozmístěni. Protesty se tedy konají v plném souladu s opatřeními. Jsou to formy pokojných protestů, kde nikdo z demonstrujících nechce ohrozit zdravotní riziko. Tématem protestů je hospodářská politika, zvládnutí hospodářské krize a kritika vlády, která je považována za „malou diktaturu“. Protestující kritizují evropské řízení pandemie a jsou proti evropské měnové politice. Zároveň poukazují na prvotní pomoc

¹⁶⁶ FRAZZETTA, Federica. *“The mask is (not) a gag”: how CasaPound Italia and Forza Nuova politicized Covid-19 pandemic.* 1 [online]. 15 [cit. 2022-01-25]. Dostupné z: www.ecpr.eu

¹⁶⁷ FRAZZETTA, Federica. *“The mask is (not) a gag”: how CasaPound Italia and Forza Nuova politicized Covid-19 pandemic.* 1 [online]. 15 [cit. 2022-01-25]. Dostupné z: www.ecpr.eu

¹⁶⁸ FRAZZETTA, Federica. *“The mask is (not) a gag”: how CasaPound Italia and Forza Nuova politicized Covid-19 pandemic.* 1 [online]. 15 [cit. 2022-01-25]. Dostupné z: www.ecpr.eu

italskému lidu. Demonstrujícími jsou primárně dělníci, taxikáři, zemědělci, stavební dělníci, prodejci, pracující jedinci.¹⁶⁹

Podobně jako u FN u CPI dochází k obavám spojenými se strachem z „nové diktatury zdraví“. Cílem zvládnání pandemické situace dle CPI by mělo být dodržování opatření, ale v takové formě, kdy nová pravidla nebudou omezovat svobodu.¹⁷⁰

Primárním rozdílem je tedy, že CPI nikdy nezpochybnila existenci viru. Přinejmenším v období jeho vzniku a prvotní vlny. Po vzniku ohnisek a během první vlny nebylo v zájmu CPI porušovat nařízené vládní opatření, ani k tomu přívržence nenabádali. Pandemická situace de facto pomohla CPI navrhnout své politické představy o EU, měnovou suverenitu a hospodárnost a vyzvala tak opozici o pomoc o křesla v parlamentu. Význam opozice a otázky spojené s EU CPI zpolitizovala v souvislosti s korona-virovou situací.¹⁷¹

Zatímco FN podněcovala lid k porušování pravidel a měla tendence pandemii zpochybnit, CPI vzniklou situaci následovala. V rámci toho se snažila získat více ekonomické podpory pro místní obyvatele, ačkoliv nadále vyzdvihovala odpor k imigraci. Hledala rovněž podporu u opozice, aby tak dosáhla svých politických cílů.¹⁷²

¹⁶⁹ FRAZZETTA, Federica. *“The mask is (not) a gag”: how CasaPound Italia and Forza Nuova politicized Covid-19 pandemic.* 1 [online]. 15 [cit. 2022-01-25]. Dostupné z: www.ecpr.eu

¹⁷⁰ FRAZZETTA, Federica. *“The mask is (not) a gag”: how CasaPound Italia and Forza Nuova politicized Covid-19 pandemic.* 1 [online]. 15 [cit. 2022-01-25]. Dostupné z: www.ecpr.eu

¹⁷¹ FRAZZETTA, Federica. *“The mask is (not) a gag”: how CasaPound Italia and Forza Nuova politicized Covid-19 pandemic.* 1 [online]. 15 [cit. 2022-01-25]. Dostupné z: www.ecpr.eu

¹⁷² FRAZZETTA, Federica. *“The mask is (not) a gag”: how CasaPound Italia and Forza Nuova politicized Covid-19 pandemic.* 1 [online]. 15 [cit. 2022-01-25]. Dostupné z: www.ecpr.eu

3. Opatření protiextremistické politiky demokratického státu

V současnosti můžeme u extremistických hnutí, stran, uskupení a formací pozorovat rapidní vývoj. Extremisté se dobře přizpůsobují aktuálním trendům a jsou dobře schopni měnit své podoby a postoje. Je tedy potřeba učinit některé kroky a tyto kroky koordinovat a taktéž efektivně využívat.¹⁷³

Extremismus, jakožto určitý prvek, který narušuje základní principy demokratického státu a demokraticky stavěné společnosti, narušuje bezpochyby bezpečnost daného státu a rovněž občanů. Je tedy potřebné učinit některá opatření, která jsou součástí bezpečnostní politiky.¹⁷⁴ Tato protiextremistická opatření jsou často uskutečňována z pohledu více úrovní nebo i různými aktéry. Rozlišujeme několik druhů ochrany v rámci protiextremistických opatření, které realizují primárně státní orgány a to na celostátní úrovni. Některá z nich jsou přímo závislá na Ústavě a taktéž právním řádu daného státu.

- Ústavně právní ochrana demokratického zřízení,
- Správně právní ochrana demokratického zřízení,
- Trestněprávní ochrana demokratického zřízení,
- Diskurzivní ochrana demokratického zřízení.¹⁷⁵

Velice specifická je závěrečná čtvrtá část pod názvem diskurzivní ochrana demokratického zřízení. Jedná se například o různé ideově-politické argumentace vůči extremismu. Ty se provádějí ve formě kampaní, školení, seminářů nebo vydávání publikací. Můžeme tak hovořit spíše o formě preventivních opatření. U ústavně právní ochraně vycházíme ze zákazů politických stran, různých shromáždění nebo o občanských sdružení. Správně právní ochrana představuje potlačování extremismu institucemi, pověřenými bezpečnostními orgány. Trestněprávní ochrana se zase opírá o přímo zákonná opatření, sankce nebo úpravu trestních činů.¹⁷⁶

¹⁷³ VEGRICHTOVÁ, Barbora. Extremismus a společnost. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 320. ISBN 978-80-7380-427-5. Str. 48

¹⁷⁴ DANICS, Š. Extremismus. Praha: Triton, 2003. ISBN 80-7254-454-3. Str. 39-41.

¹⁷⁵ DANICS, Š. Extremismus. Praha: Triton, 2003, ISBN 80-7254-454-3. Str. 39-55

¹⁷⁶ DANICS, Š. Extremismus. Praha: Triton, 2003, ISBN 80-7254-454-3. Str. 39-55

V případě, že se demokracie musí bránit vůči ideovým nepřátelům, je nutné zachování její demokratičnosti, tj. liberální pohled. Demokracie by měla garantovat hodnoty jako je svoboda člověka a garance základních lidských práv.¹⁷⁷

Loewenstein stanovuje celkem konkrétních 14 principů, které podporují demokracii během ohrožení. Jeho koncepce se stala vzorem pro spoustu evropských států. Poměrně úspěšně ji aplikovaly do svého práva. Primárně dochází k omezování práv a svobod extremistů.¹⁷⁸ Definice legislativních opatření navrhuje trestně stíhat povstání, šíření nepokojů a podněcování ke vzpouře. Zakazuje činnosti těch politických hnutí nebo stran, která vystupují proti demokracii a napadají demokracii. Je rovněž potřeba přímo zákonem zajistit militantní, ozbrojené skupiny a zajistit preventivní a rychlá opatření proti ozbrojeným skupinám, představující hrozbu. Demokracie by měly přijmout ta legislativní opatření, která se zabývají možností výroby, držení a nakládání se zbraněmi. Dále by demokracie měly zajistit legislativní opatření proti zneužití vládních institucí, proti politické propagandě, proti šíření nenávistných projevů a shromážděním, která podporují tyto projevy. Rovněž opatření proti vyzdvihování trestních činů. Pod záštitou ochrany lidské důstojnosti stanovit podmínky pro omezení svobody projevu, zastávat loajalitu vůči státním ozbrojeným silovým složkám, vůči státní sféře. V poslední řadě by měly demokracie zajistit politickou policii. Ta by kontrolovala a stíhala aktivity, které vystupují vůči demokracii a měla by se omezit zahraniční nepřátelská propaganda.¹⁷⁹

¹⁷⁷ MÍČKA, M. Demokracie. Caritas et veritas, Str. 39 [online]. Dostupné z: <http://www.caritasetveritas.cz/pdfs/cev/2011/02/06.pdf>

¹⁷⁸ STRNAD, Š. Koncept MD. Politické vědy, Str. 12-13 [online]. Dostupné z: http://www.politickevedy.fpvmv.umb.sk/userfiles/file/3_2014/STRNAD.pdf. ISSN 1335-2741.

¹⁷⁹ LOEWENSTEIN, K. Militant Democracy and Fundamental Rights, I, II. In SÁJO, A. (ed.) Militant democracy. Utrecht: Eleven International Publishing, 2004, Str. 251-261.

Oblast prevence

Preventivní oblast extremismus bychom měli uchopit velmi opatrně. Poměrně negativní jevem u prevence vůči extremismu je zdůrazňování této problematiky a to pak může vézt k její legitimizaci.¹⁸⁰

Primární oblastí prevence proti extremismu je výchovná a vzdělávací sféra. Zde by mělo docházet ke vzdělávání široké veřejnosti, konkrétních osob jako vzdělávání vyučujících a pracovníků. Vzdělávání probíhá nejen ohledně extremismu, ale i multikulturalismu a terorismu. Tato prevence by se měla zabývat spíše prezentací výhod demokracie. Tomuto říkáme tzv. „pozitivní prevence“ a stavíme tak pozitiva demokracie oproti jevům, které hlásají extremisté.¹⁸¹

K pochopení podstaty extremismu je potřebná prevence opírající se o symboliku. Je obecně známé, že symbolika, pramenící z nacistických a fašistických ideologií, je častým podnětem k trestnímu stíhání extremistů. Je ale otázkou, zda je vzdělávání o symbolice tím správným směrem k potlačení extremistických postojů. I přes to, že se k symbolikám vytvoří určitý odpor, je ale rovněž možné, že se naopak objeví zalíbení.¹⁸²

Boj s extremismem zahrnuje také efektivní systém spolupráce všech zainteresovaných orgánů, společností, jedinců a musí vycházet z efektivní strategie. Základním prvkem je zde angažování protiextremistické politiky. V České republice ji zastřešuje přímo Ministerstvo vnitra, ale spolupracují společně i s nevládními subjekty, ministerstva, mezinárodní organizace.¹⁸³ Východiskem protiextremistické politiky je seznámení veřejnosti s idejemi extremismu, posílení demokracie a snížení důvěryhodnosti extremistů.¹⁸⁴

¹⁸⁰ Ministerstvo vnitra ČR. Prevence v oblasti pravicového extremismu (dále jen Prevence), Str. 7, 119- 120 [online]. Dostupné z: <https://adoc.pub/prevence-v-oblasti-pravicoveho-extremismu.html>

¹⁸¹ Ministerstvo vnitra ČR. Prevence, Str. 7, 13 [online]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/dokumenty-prevence.aspx>

¹⁸² Ministerstvo vnitra ČR. Prevence, Str. 7, 13-14 [online]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/dokumenty-prevence.aspx>

¹⁸³ GABAL, Peter, Dana GABALOVÁ a Marie ZAHRADNÍKOVÁ. *DEMOKRACIE VERSUS EXTREMISMUS VÝCHOVA K AKTIVNÍMU OBČANSTVÍ*. Praha: Printo, spol. s r.o., 2013. ISBN 978-80-905551-0-5. Str. 61.

¹⁸⁴ Ministerstvo vnitra ČR. Prevence, Str. 6-7, 13, 58-59, 120 [online]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/dokumenty-prevence.aspx>

Východiska evropské strategie pro boj s radikální pravici

Radikální pravice v Evropě disponuje jak společnými rysy, tak i některými rozdíly. Analýzy různých pravicových radikálních hnutí jsou tedy zásadní k odvození protistrategií. Obecně nedokážeme určit jedinou jednu platnou strategii boje proti radikálním pravicovým hnutím. Úspěšné mohou být pouze tehdy, pokud se shodují s politickým a sociálním kontextem daného státu a pokud se ve stejné míře na daných strategiích shodují jedinci z politiky, právního systému, vzdělávacích institucí nebo média.¹⁸⁵

Vznik radikální pravice je klíčovým fenoménem. Pro Evropu je důležité chápat, jak radikální pravice vznikla, jak se etablovala do politiky a z jakého důvodu sklídila značný úspěch. Problémy, které se týkají třeba existenční situace, jsou potřeba prozkoumat a krize současných evropských obyvatel v sociální oblasti jsou nutné řešit. Jinak zůstanou primárním východiskem pro extrémní pravicová hnutí.¹⁸⁶

Strategie boje proti radikální pravici by měla rovněž vycházet z identifikace různých forem podob těchto pravicových uskupení. Podstatná je pro nás rozmanitost projevů radikální pravice a to jak politických stran nebo jiných organizací a hnutí. Pozorovat bychom měli představitele stran, ale i voliče a sympatizanty podporující radikální pravici. Různá skupina vyžaduje různou protistrategii. Klíčovým jevem je monitorování současných aktivit, které se dále vyvíjejí, a rovněž podávání pravidelných reportů.¹⁸⁷

Informovanost široké veřejnosti je nepostradatelným bodem, který Evropská Unie stanovuje pro úspěšný boj proti radikální pravici. Je potřeba získání široké opoziční základy, cílem je tedy informovat širokou veřejnost o aktivitách radikální pravice a zároveň tyto skutečnosti publikovat. Evropa by zároveň měla vycházet z prosazování svých hodnot, argumentovat koncepty jako je demokracie,

¹⁸⁵ LANGENBACHER, Nora a Britta SCHELLENBERG. *IS EUROPE ON THE "RIGHT" PATH?: Right-wing extremism and right-wing populism in Europe* [online]. Berlín: Forum Berlin, 2011 [cit. 2022-02-21]. ISBN 978-3-86872-617-6. Dostupné z: www.library.fes.de

¹⁸⁶ LANGENBACHER, Nora a Britta SCHELLENBERG. *IS EUROPE ON THE "RIGHT" PATH?: Right-wing extremism and right-wing populism in Europe* [online]. Berlín: Forum Berlin, 2011 [cit. 2022-02-21]. ISBN 978-3-86872-617-6. Dostupné z: www.library.fes.de

¹⁸⁷ LANGENBACHER, Nora a Britta SCHELLENBERG. *IS EUROPE ON THE "RIGHT" PATH?: Right-wing extremism and right-wing populism in Europe* [online]. Berlín: Forum Berlin, 2011 [cit. 2022-02-21]. ISBN 978-3-86872-617-6. Dostupné z: www.library.fes.de

individualismus, rovnost a svoboda. Samotnou otázkou je pro Evropu jak daleko je možné s radikální pravíci spolupracovat. Interakce může probíhat formou vyloučení z politické angažovanosti, částečné spolupráce, plnou spoluprací (jako například s FPÖ v Rakousku, jako součást vlády, nebo radikálně-pravicové strany, které Berlusconi integroval do vlády, do vlastní strany) nebo naopak formou celkového ignorování.¹⁸⁸

Evropské demokracie by se měly zaměřit na ochranu před diskriminací a taktéž ochranu jejich obětí. Některá opatření se bohužel zaměřují spíše na pachatele, než-li na oběti. Trestné činy z nenávisti by se měly nepřetržitě sledovat a analyzovat. S ochranou před diskriminací souvisí i podpora rozmanitosti a rovnosti. Etnická i náboženská diverzita je pro radikální pravici hlavním viníkem sociálních krizí. Je tedy důležité zdůrazňování rozmanitosti a individuality, a individuality jako vlastní role v demokratické společnosti. Každý jedinec by měl mít rovné příležitosti a to bez ohledu na sociální nebo kulturní zázemí.¹⁸⁹

Demokracie v Evropě by také měli klást důraz na protestní kampaně vůči radikální pravici, která by se měl primárně zaměřovat na pomoc obětem. Takto by se mělo obyvatelstvo zmobilizovat a mohlo by zatlačovat radikální pravici. Měli by ukázat, že myšlenky radikální pravice nejsou v demokratickém státě vítány.¹⁹⁰ Tuto oblast ČR úspěšně implementovala do své Koncepce proti projevům extremismu a předsudečné nenávisti pro rok 2021-2026.

Prevence by měla vycházet i z výchovy k demokracii a směřovat především k lidským právům. Vzdělávání ve škole a v rodině je to nepodstatnější. Mělo by se vycházet ze skutečností, že příslušníci menšin či jiných skupin nenesou vinu za sociální problémy. Tato prosazovaná politická kultura by měla potencionálně vytvořit štít vůči radikálně pravicovým sociálním a kulturním postojům. InSTITUTE,

¹⁸⁸ LANGENBACHER, Nora a Britta SCHELLENBERG. *IS EUROPE ON THE "RIGHT" PATH?: Right-wing extremism and right-wing populism in Europe* [online]. Berlín: Forum Berlin, 2011 [cit. 2022-02-21]. ISBN 978-3-86872-617-6. Dostupné z: www.library.fes.de

¹⁸⁹ LANGENBACHER, Nora a Britta SCHELLENBERG. *IS EUROPE ON THE "RIGHT" PATH?: Right-wing extremism and right-wing populism in Europe* [online]. Berlín: Forum Berlin, 2011 [cit. 2022-02-21]. ISBN 978-3-86872-617-6. Dostupné z: www.library.fes.de

¹⁹⁰ LANGENBACHER, Nora a Britta SCHELLENBERG. *IS EUROPE ON THE "RIGHT" PATH?: Right-wing extremism and right-wing populism in Europe* [online]. Berlín: Forum Berlin, 2011 [cit. 2022-02-21]. ISBN 978-3-86872-617-6. Dostupné z: www.library.fes.de

jako jsou školy, by měly přispívat k realizaci a rozvoji emocionální vyrovnanosti, ke schopnosti vidět věci očima druhých, ke schopnosti vyrovnat se s konflikty nebo ke schopnosti uplatňovat své vlastní hodnoty. Včasné rozvíjení těchto dovedností může být taktéž klíčovým jevem pro potlačování ideologických myšlenek radikální pravice. Demokracie by měla být schopná podporovat dovednosti jednotlivce a umožnit mu prozkoumávat své sociální prostředí. Důraz je kladen na podporu rovných příležitostí. Základními aspekty, ze kterých demokracie vycházejí jsou tolerance, lidská práva a rozmanitost. Přičemž prevence násilí a boj proti extremismu jsou důležitými prvky k potlačování radikální pravice.¹⁹¹

Evropská strategie proti pravicovému extremismu, jakožto primární dokument pro boj s pravicovým extremismem, obsahuje nespočet přístupů k potlačování a uchopení radikální pravice a jejich tendencí. Efektivní bude ale v tu chvíli, kdy se potlačování radikální pravice zúčastní všichni evropští hráči v evropských společnostech. Stejně tak jako prevence, i právní oblast týkající se sankcí je klíčovou strategií. Stíhání trestních činů krajní pravice by mělo být zcela efektivní. K odhalování násilných činů a odhalování těchto činů široké veřejnosti přispívá i mediální činnost, která je pro nás rovněž důležitá. Je tomu tak z důvodu toho, že velká škála novinářů a reportérů věnuje značnou pozornost radikální pravici, a tak je mediální prezentace rovněž nepostradatelnou součástí.¹⁹²

Koncepce proti projevům extremismu a předsudečné nenávisti 2021-2026

Česká koncepce pojednává o třech důležitých strategických cílech v oblasti projevů extremismu. V první řadě se zaměřuje na ochranu obětí trestné činnosti. Primárním cílem je obětem zajistit ochranu a pomoc. Východiskem je důraz na činnost orgánů činných v trestním řízení. Rovněž by mělo být zajištěno k výkonu činnosti kvalitní prostředí. Pokud se jedná o ochranu obětí trestné činnosti, je nutné zajištění vyššího komfortu pro oběti, schopnost včas detekovat nenávistný motiv a posílit metodickou činnost. Oběti musí mít zvýšenou důvěru v stát. Stát

¹⁹¹ LANGENBACHER, Nora a Britta SCHELLENBERG. *IS EUROPE ON THE "RIGHT" PATH?: Right-wing extremism and right-wing populism in Europe* [online]. Berlín: Forum Berlin, 2011 [cit. 2022-02-21]. ISBN 978-3-86872-617-6. Dostupné z: www.library.fes.de

¹⁹² LANGENBACHER, Nora a Britta SCHELLENBERG. *IS EUROPE ON THE "RIGHT" PATH?: Right-wing extremism and right-wing populism in Europe* [online]. Berlín: Forum Berlin, 2011 [cit. 2022-02-21]. ISBN 978-3-86872-617-6. Dostupné z: www.library.fes.de

naopak musí komunikovat o zaregistrovaných projevech nenávisti a musí zdůvodnit, proč je sleduje a jakými prostředky s nimi bojuje.¹⁹³

Ve druhém bodě se koncepce věnuje ochraně demokracie jako takové. Soustředí se na pilíře české demokracie a snaží se bránit skupinám, které na ně útočí. Těmto aktivitám by mohlo pomoci posílení schopnosti bojovat s dezinformacemi s prvky xenofobie. Podstatou je prevence a zamezení vzniku nenávistného obsahu utvářeného online. V tomto ohledu je nutná spolupráce bezpečnostních složek a institucí, které se věnují kyberprostoru. S tím úzce souvisí detekce radikalizovaných osob. Stát by měl také udržet schopnost zvládat násilná shromáždění a umět zabránit infiltracím extremistů do bezpečnostních složek.¹⁹⁴

Posledním aspektem je transparentní a srozumitelné posilování důvěry v demokracii. Je to třetí strategický cíl, který je zaměřený na vytváření obrany vůči extremistům a xenofobním populistům. Stát musí vytvořit podmínky pro opětovnou integraci osobám, které jsou rizikové z pohledu radikalizace. Následně je kladen důraz na povědomí o výhodách demokracie, zpochybnění extremismu a to prostřednictvím vzdělávacích, kulturních a jiných aktivit. V poslední řadě koncepce pojednává o transparentní a oboustranně výhodnou integrační politiku. Ta musí být jednoduchá a srozumitelná, má pojednávat o přínosu pro menšiny. Cílem je zvýšení podpory integračních procesů.¹⁹⁵

¹⁹³ Ministerstvo vnitra ČR. *KONCEPCE BOJE PROTI EXTREMISMU A PŘEDSUDEČNÉ NENÁVISTI 2021-2026* [online]. In: . Praha, 2021 [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx

¹⁹⁴ Ministerstvo vnitra ČR. *KONCEPCE BOJE PROTI EXTREMISMU A PŘEDSUDEČNÉ NENÁVISTI 2021-2026* [online]. In: . Praha, 2021 [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx

¹⁹⁵ Ministerstvo vnitra ČR. *KONCEPCE BOJE PROTI EXTREMISMU A PŘEDSUDEČNÉ NENÁVISTI 2021-2026* [online]. In: . Praha, 2021 [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx

ZÁVĚR

Casa Pound Italia, jakožto silná a velmi atraktivní italská formace, představuje víceméně krajně pravicové populistické uskupení. Jednak se snaží překonat tradiční rozdělení na politickou pravici a levici s tím, že ideologické myšlenky a postupy politické angažovanosti kombinují jak pravicové, tak levicové taktiky. Zároveň však CPI čerpá z tradic historického fašistického italského státu. Považuje sice samo sebe za novodobé fašisty, ale z politických aktivit a celkové aktuální prezentace je spíše zřejmá jeho populistická tendence.

Prioritou CPI je zdravý, schopný a ekonomicky úspěšný stát se silným sociálním zázemím. Hnutí poskytlo lidem možnosti trávení volného času, snaží se hájit zájmy občanů a pomáhat jim v těžkých životních situacích. Vzájemnost a solidarita pro ně představuje prioritu. Díky totalitnímu principu se snaží vytvářet alternativy pro budoucí potomky občanů, kritizují současné vládní italské zastoupení a poukazují na korupci a její vliv na sociální a ekonomickou krize ve státě. Pandemie SARS-CoV-2 byla pro CPI ukázkovou situací, jak z takových krizí těžit. Krize spojená s pandemií umožnila, aby CPI prezentovat svoje politické zájmy a intenzivně kritizovat demokratické vládní přístupy.

Vzhledem k tomu, že CPI značně ovlivňuje pravicové extremistické organizace v Evropě, je potřeba této problematice věnovat pozornost. Extremistická uskupení představují hrozbu pro demokracie, je tedy potřeba těmto hrozbám čelit. Některé demokratické státy velmi šikovně do svých legislativ etablovaly primární zásady pro boj s extremismem. Radikální pravice se ale značně vyvíjejí a mají stále větší tendence se uchytit v politikách a vládních organizacích daných států. Je nutné tyto trendy sledovat a včas těmto extremistickým hrozbám čelit.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literatura

DANICS, Štefan. *Extremismus*. Praha: Triton. 2004. ISBN 80-7254-454-3.

DANICS, Štefan a Ladislava TEJCHMANOVÁ. *Extremismus, radikalismus, populismus a euroskepticismus*. Praha: UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA, 2017. ISBN 978-80-7452-122-5.

HEYWOOD, Andrew. *Politické ideologie*. 4. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-137-3.

CHARVÁT, Jan. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-098-6.

JOHNSON, Paul. *Dějiny 20. století*. Praha: LEDA, 1991. ISBN 978-80-7335-335-3.

KOTLÁN, Pavel. *Fašismus a jeho česká podoba*. Praha: Nakladatelství Šárka. 2001. ISBN 80-901755-8-9.

KUBÁT, Michal, Martin MEJSTRÍK a Jiří KOCIAN (EDS.). *Populismus v časech krize*. Praha: Karolinum. 2016. ISBN 978-80-246-3439-5.

PAXTON, Robert O. *Anatomie Fašismu*. Praha 2: Nakladatelství lidové noviny, 2007. ISBN 978-80-7106-811-2.

NOLTE, Ernst. *Fašismus ve své epoše*. Praha 3: Argo, 1998. ISBN 80-7203-107-4.

ŠMÍD, Marek. *Republika Salò, skutečný fašismus*. Praha: Karel Veliký a o. s. Národní myšlenka, 2010. ISBN 978-80-903582-9-4.

ŠMÍD, Marek. *Vatikán a italský fašismus. Formování italského fašismu*. Praha: TRITON, 2018. ISBN 978-80-7553-523-8.

VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Extremismus a společnost*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 320. ISBN 978-80-7380-427-5.

WERNER MULLER, Jan. *Co je to populismus?*. Praha: Dybbuk. 2018. ISBN 978-80-7438-183-6.

Webové stránky a elektronické zdroje

Andrej Skolkay. Populism in Central Eastern Europe. In: Thinking Fundamentals, IWM Junior Visiting Fellows Conferences. Vydání. 9: 2000. Vídeň.

BARTLETT, Jamie aj. Populism in Europe: CasaPound. *Časopis* [online]. 2012, London: Demos. ISBN978-1-909037-21-2. Dostupné z: http://www.demos.co.uk/files/477a_Populism_Italy_web.pdf?1349355822

BENDL, T., BOŘIL, V., SUCHÁNEK, J. (2020): Populismus, migrace a virtuální svět. *Geografické rozhledy*, 29(5), 8–11. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/342784275_Populismus_migrace_a_virtualni_svet

Casa Pound Italia: Il Programma [online]. 2017. Dostupné z: www.casapounditalia.org

Castelli Gattinara, Pietro & Froio, Caterina. Discourse and Practice of Violence in the Italian Extreme Right: Frames, Symbols, and Identity-Building in CasaPound Italia. *International Journal of Conflict and Violence*. [online]. 2014.

DLOUHÝ, Miloš. CasaPound Italia: Návrat a nástup historického fašismu?/CasaPound Italia: The return and rise of historical fascism?. *Politologická Revue* [online]. 2015, roč.21, č.1, s. 65-89. ISSN12110353. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/319181771_CasaPound_Italia_Navrat_a_nastup_historickeho_fasismu

FRAZZETTA, Federica. *"The mask is (not) a gag": how CasaPound Italia and Forza Nuova politicized Covid-19 pandemic*. 1 [online]. 15 [cit. 2022-01-25]. Dostupné z: www.ecpr.eu

Froio, Caterina & Castelli Gattinara, Pietro & Albanese, Matteo. (2013). The appeal of neo-fascism in times of crisis. The experience of CasaPound Italia. *Fascism*. 2. [online].

GABAL', Peter, Dana GABAL'OVÁ a Marie ZAHRADNÍKOVÁ. *DEMOKRACIE VERSUS EXTREMISMUSVÝCHOVA K AKTIVNÍMU OBČANSTVÍ*. [online]. Praha: Printo, spol. s r.o., 2013. ISBN 978-80-905551-0-5.

HAWKINGS, Kirk, Scott RIDDING a Cas MUDDE. *Committee on Concepts and Methods Working Paper Series: Measuring Populist Attitudes* [online]. 2012, 37 [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: www.concepts-methods.org

LANGENBACHER, Nora a Britta SCHELLENBERG. *IS EUROPE ON THE "RIGHT" PATH?: Right-wing extremism and right-wing populism in Europe* [online]. Berlín: Forum Berlin, 2011 [cit. 2022-02-21]. ISBN 978-3-86872-617-6. Dostupné z: www.library.fes.de

Ministerstvo vnitra ČR. *KONCEPCE BOJE PROTI EXTREMISMU A PŘEDSUDEČNÉ NENÁVISTI 2021-2026* [online]. In: . Praha, 2021 [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx

Ministerstvo vnitra ČR. *Prevence*, Str. 7, 13-14 [online]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/dokumenty-prevence.aspx>

Ministerstvo vnitra ČR. *Prevence v oblasti pravicového extremismu (dále jen Prevence)*, Str. 7, 119- 120 [online]. Dostupné z: <https://adoc.pub/prevence-v-oblasti-pravicoveho-extremismu.html>

MÍČKA, M. *Demokracie. Caritas et veritas*, Str. 39 [online]. Dostupné z: <http://www.caritasetveritas.cz/pdfs/cev/2011/02/06.pdf>

Pirò, Andrea & Castelli Gattinara, Pietro. *Movement parties of the far right: The organization and strategies of nativist collective actors. Mobilization: An International Quarterly*. 23. 2018. [online].

STRNAD, Š. *Koncept MD. Politické vědy*, Str. 12-13 [online]. Dostupné z: http://www.politickevedy.fpvmv.umb.sk/userfiles/file/3_2014/STRNAD.pdf. ISSN 1335-2741.